

Izhaja ob 4. zjutraj.

Stane mesečno Din 55.—; za ino-
zemstvo Din 40.— neobvezno.

Oglaš po tarifu.

Uredništvo:

Dnevna redakcija: Miklošičeva cesta
šte. 16/1. — Telefon šte. 72.
Nočna redakcija: od 19. ure naprej v
Knaflovi ul. št. 5/1. — Telefon št. 34.

JUTRO

Dnevnik za gospodarstvo prosveto in politiko

Upravništvo: Ljubljana, Prešernova
ulica št. 54. — Telefon št. 36.

Inseratni oddelek: Ljubljana, Prešer-
nova ulica št. 4. — Telefon št. 492

Podružnici: Maribor, Barvarska ulica
št. 1. — Celje, Aleksandrova cesta.

Račun pri poštnem čez. zavodu: Ljub-
ljana št. 11.842 - Praha čisto 78.130.
Wien, Nr. 105.241.

Ljubljana, 31. avgusta.

Dr. Korošec išče gospoda Pašiča v
zemskih kopalnicah. Njegovi ljubljani-
ski somišljeniki vedo povedati, da je
dr. Korošec nesel v Evians les Bains pi-
smeno ponudbo SLS za vstop v vlado.
Pred nekaj dnevi se je vršila v Ljub-
ljani seja voditeljev klerikalne stranke,
na kateri se je po došlih nam informacijah
soglasno konstatiralo obupno stanje
v vrstah SLS, zlasti pa nevdržan
položaj važnih njenih gospodarskih or-
ganizacij, vsled česar je padla odločitev
v tej smeri, da je treba v vlado.

SLS menda vé, da je ta cilj dosegljiv
le, če krene po poti Stjepana Radića.
Če hoče gosp. Korošec v vlado, mora
njegova stranka biti pripravljena, da
obžaluje in slovesno prekliče vse to,
ker je razglasila slovenskemu ljudstvu
sedem let kot življensko potrebo in kot
cilj, katerega hoče in mora doseči in naj-
čaka nani tudi 700 let. Vrata ropotar-
nice se odpirajo in pred njo že stoji tež-
ko obloženi vozovi slovenske avtono-
mije, klerikalne federacije in samood-
lobo klerikalnega ljudstva. Tudi kleri-
kalno republikanstvo je sramežljivo do-
ločeno za staro šaro, ki jo že nekaj ča-
sa na vsi moči potiskajo proti ropotar-
nici gospodje od dr. Korošca pa doli do
dr. Gosarja.

Ali hoče SLS sprejeti program prej-
šnjega Narodnega bloka, nacionalni in
državnopravni program NRS in SDS,
sprejeti vidovdanske ustave, centrali-
stično ureditev države ter pristati na
vse, kar so klerikalci leta in leta pobija-
li, zaničevali ter Slovencem pojasnje-
vali kot njihovo največje zlo in največ-
jo nesrečo? Koliko gonje je bilo proti
dr. Žerjavu in slovenskim demokratom,
koliko obrekovanj in koliko posovanja!
Ali bo sedaj SLS priznala, da je imel
dr. Žerjav prav in da je bil dr. Korošec
tisti, ki je delal ne le nespretno in glu-
po, marveč tudi brezvestno politiko?

Če pravijo klerikalni voditelji, da ho-
čejo v vlado, priznavajo potrebo, da se
odrečejo svojemu programu. Ako smo
pri Radiću v dvomu ali je njegova nova
politika iskrena in ali ni le »taktična po-
teza«, nismo pri klerikalcih in pri dr.
Korošču niti za trenutek na nejasnem,
da misli SLS samo na spremembo svo-
je taktike. Klerikalizem ni gibanje, ki bi
koreninilo v narodu, njegovo vrhovno
vodstvo izhaja iz Rima in vsaka kleri-
kalna stranka se dirigira iz Vatikana.
Politika klerikalcev ima internacional-
no komando in internacionalne cilje,
narod in država sta zanje le sredstvo v
dosegu ultramontanjskih namenov. Ra-
dičevstvo je v samem narodu svoječa
politika eksaltiranih voditeljev, o kateri
se je moglo predvidevati, da se bo slej
ali prej sama od sebe razletela. Kleri-
kalizem je najmočnejša mednarodna or-
ganizacija, ki razpolaga z vsem cerkve-
nim aparatom, z ogromnim duševnim
vplivom ter z nešteti drugimi gospo-
darskimi in socialnimi priponkami. Nje-
gov ustroj sloni na jezuitski stoletni pre-
mišljenosti, zvitosti in — morali.

Vstop SLS v vlado bi značil danes za-
vajanje Radičevih eksponentov v stare
tipe, v separatistično politiko. Dokler je
pravi šef SLS škof, tako dolgo ni mo-
gosti, pri njej govoriti o politični iskren-
osti. SLS bi se morala preie docela
otresti rimskega jarma ter absolutizma
političnega duhovščine. To pa je še
dolgega nemogoče; saj je v Jugoslovans-
kem klubu poleg dr. Korošca še 5 ali
6 duhovnikov - poslancev, ki so vsi od-
visni od milosti svojih škofov, odnosno
od diktata iz Rima. Čim bi se pa SLS
osvobodila vpliva od zunanjih faktorjev
odvisne politikučije duhovščine in
pristala na jugoslovanski nacionalni
program, na preneha biti SLS in ni po-
tem med njo in SDS ali NRS nobene
velike razlike več, vsekakor pa ne toliko,
da bi bila v Sloveniji njena posebna
ekzistenca še onarvničena.

Kakor zatrjujejo pristaši gosp. dr.
Korošca, se hoče SLS ponuditi gospodu
Pašiču tudi kot zavezništvo proti Radiću
za vse eventualitete. Momentano je to
iz ozirom na prevaro, ki jo je doživel dr.
Korošec od strani Stjepana Radića,
front klerikalcev proti radičevcem mo-
goč in tudi razumljiv, zlasti ker SLS iz-
bruhov Stjepana Radića na Krškem polju
proti »onom« ne bo mogla kmalu
pozabiti. Toda, sigurno je, da bi kleri-
kalci na vladi takoj zopet obnovili pri-
ateljstvo z Radićem ter skušali speljati
državo v nove težkoče in krize.

Za gosp. Puclja je vsekakor hud pome-
ni, ako čuje o prizadevanju gosp. dr. Ko-
rošca. Pucljevi in nepeluhovci od no-
vega režima dosedaj niso še ničesar
dosegli, vse njihove obljube in želje so
se izkazale za prazno varanje pristašev
SLS in slovenskih republikancev. »Zve-
zari« so sicer marljivo na delu z nepre-
stanimi intervencijami, a njihov mora-
litičen in politični prestiž je nezadosten,
da bi dosegli katerekoli uspeha. Ako bi
prišli v jeseni še klerikalci v vlado, po-
tem je Pucljeva »politična poteza« defi-
nitivno zlomljena in njegovo slepo vi-
djanje gosp. Radiću je bilo le sredstvo
— klerikalnega uspeha.

Radičevci napovedujejo vstop Stjepana Radića v vlado

Korošec v Evians les Bains ni dosegel »nič konkretnega«. —
Težkoče radi osebnih vprašanj na Hrvatskem.

Beograd, 31. avgusta, p. Vsa pozor-
nost politične javnosti je bila danes
obrnjena na zborovanje delegatov
zemljoradniške stranke. Ker ta stranka
svoječasno ni javno obsodila izstopa
g. Puclja, se je mnogo govorilo, da se
pripravlja njena zajednica s HSS in se
je smatralo, da je bila svoječasna na-
poved posl. Puclja »o enotni seljaški
fronti« predčasno izblebetanje tozadev-
nih pogajanj in načrtov. Sedaj se je po-
kazalo, da je bil ta govor le plod bujne
fantazije. Zemljoradniki so odklonili
vsako zvezo z Radićem ter proglasili
radičevsko politiko za izdajstvo selja-
ških interesov. Obtožili so Radića, da
hoče s svojo »agrarno revizijo« spravi-
ti kmete ponojnoma v oblast židov-
skega velekapitala.

Mnogo se razpravljalo tudi o potova-
nju dr. Korošca v Evians les Bains k
min. predsedniku Pašiču. Po poročilih
iz Zagreba je dr. Korošec svoje ljub-
ljanske prijatelje obvestil, da »zaenkrat
nima nič konkretnega«, kar se smatra
za dokaz, da njegov razgovor s Pašič-
em, ako se je tak razgovor sploh vr-
šil, ni imel nobenega rezultata. Ista za-
grebska poročila pravijo tudi, da so
radičevci ogorčeni nad intrigami dok-
torja Korošca proti sedanjí vladi.

Sploh je opaziti naraščajočo ner-
voznost radičevskih politikov. Zahtevne
»velike izpremembe« na Hrvat-
skem še vedno niso izvršene in so se v
osebnih vprašanjih pojavile velike tež-
koče. Tudi mesto policijskega šefa v
Zagrebu, za katero se radičevci pose-
bno zanimajo, še ni zasedeno. Za pri-
hodnjo soboto je sklicana v Zagreb ož-
ja konferenca vodstva HSS, katere se
bo po dosedanih dispozicijah udeležil
tudi notranji minister Maksimović. Na
tej konferenci naj bi se poskušal dose-

či kompromis v personalnih vprašanjih.
Iz radičevskih krogov so se pričele
lansirati vesti, da bo pri rekonstrukciji
kabineta v jeseni izpadel g. Maksimo-
vič, kar se v podučnih krogih energič-
no zavrača.

Po poročilih beograjskih listov se
nahaja vodstvo HSS v zadregi, ker
dvomijo Radičevi volilci, da zaupajo
radikalni njihovim zastopnikom. Zato se
trudi vodstvo HSS z vsemi silami, da
bi dokazalo svojim volilcem, kako uživa
popolno zaupanje svojih zaveznikov.
Da bi to nezanpajanje volilcev, ki vidijo
radikalno kontrolo nad svojimi zastop-
niki, zatrl, skuša vodstvo HSS izposlo-
vati vstop St. Radića v vlado. Čujejo
se glasovi, da je to že »rešena zadeva«
in da se čaka samo na povratek Pašič-
a v Beograd. V koliko so ta zatrje-
vanja resnična, se ne da kontrolirati. V
radikalnih krogih pa se opozarja, da
g. Radić ni poslanec in da imamo pri
nas parlamentarno vlado.

Prihodnje dni se vrne v Beograd
namestnik min. predsednika Gjuričić in
skupščinski predsednik Trifković ter
bodo polagoma dozorela za odločitev
razna važna politična vprašanja.

Sarajevo, 31. avgusta, n. Minister za
pošto in brzojav dr. Šuperina je izjavil
danes novinarjem, da se vsi sklepi gle-
de Bosne in Hercegovine po možnosti
ustvarjajo v sporazumu med radičevci
in radikali. Radičevci se prizadevajo,
da popravijo dosedanje pogrške biv-
šega režima. Glede velikih županov v
Mostaru, Solitu in Travniku še ni pri-
šlo do odločitve. Glede odnošajev radi-
čevcev napram muslimanom je izjavil
dr. Šuperina, da muslimani uvidevajo
potrebo orijentacije napram HSS, kjer
bodo našli popolno zaščito svojih go-
spodarskih interesov.

Zemljoradniki proglašajo radičevsko politiko za izdajstvo seljaka

Ostre debate na zemljoradniškem kongresu. — Odklonitev
vsakega sodelovanja z radičevci.

Beograd, 31. avgusta, r. Včeraj se je za-
čel v veliki dvorani poslopja »Kola srbskih
sester« kongres zemljoradniške stranke pod
predsedstvom Voje Lazića. V soboto zve-
čer so se vršila predposvetovanja, na več-
rajšnji dopoldanski seji pa se je kongres
bavil predvsem iz izvolitvijo svojega pre-
sedstva. Kongresa se je udeležilo mnogo
delegatov iz raznih krajev države, največ
seveda iz Srbije, Bosne in Dalmacije. Na
popoldanskem zborovanju se je razpravljalo
o poročilu ožjega izvrševalnega odbora
ter je zborovanje trajalo pozno v noč. Za-
nimivo je, da so ob tej priliki naglašali sko-
ro vsi govorniki, da nečajo fuzije z nobe-
no stranko in da vztrajajo na svojem do-
sedanjem programu. Večina delegatov se
je izrekla proti vsakemu sodelovanju z Ra-
dićevom stranko. Poročevalec posl. Vujčić
je označil agrarno politiko Radičeve stranke
za izdajstvo ter je ob burnem pritrdjanju
povdarjal, da bo agrarna naredba mi-
nistra Radića, ki je ovrgla načelo agrarne
reforme ter uvedla fakultativni odkup iz-
ročila jugoslovenskega seljaka židovskim
agencijam, ki ga bodo spravili pod pest vele-
kapitala in veleposredstva. Posebno ostro
je napadel Radičev »potiseljsko politiko«
tudi dalmatinski delegat Škarica.

Danes je bil kongres zaključen. Po dolgi
debat, ki je bila posebno živahna glede
vprašanja izpremembe statuta in glede so-
delovanja intelektualcev v političnem življe-
nju, se je to vprašanje glede izpremembe
statuta odložilo na pozneje. Potem se je
vršilo glasovanje o resolucijah.

Resolucija o gospodarsko-finančni politi-
ki se obrača proti sedanjemu davčnemu si-
stemu, ki je neenak v posameznih delih drž-

žave, na drugi strani pa seljaštvo obreme-
njuje v razmerju z drugimi stanovji, kakor
9 proti 1. Resolucija je naperjena tudi proti
carinski politiki, ker da uničuje cene polje-
delskih proizvodov, na drugi strani pa dvig-
ga cene poljedelskih strojev in potrebnega
orodja.

Druga resolucija zahteva preosnovno ljud-
skih šol posebno kmetijsko nadaljevalnih
šol ter splošno uvedbo strokovnih tečajev
za poljedelce, tudi za starejše. Resolucija
zahteva, da se ukinejo gimnazije, katerih
je preveč in na katerih se vzgaja samo in-
tektualni proletarijat. Ustanovilo naj bi
se več poljedelskih in tehničnih srednjih
šol. Učenci in gimnazijah naj plačujejo vi-
soko učnino.

Nadaljna resolucija zahteva, da se takoj
reši agrarni zakon, da se zemlja odvzame
brez odkodnine, da se ukinejo vsa vele-
posvesta ter sekvestra cerkveno imetje.
Zemlja naj bo samo onega, ki jo obdeluje.
Obenem se zahtevajo ceneni kmetijski kre-
diti.

Politična resolucija obsoja delo vlade, po-
sebno radičevcev, ki ne reprezentirajo več
kmetijskega sela, ker se je HSS, ki je vsto-
pila v vlado, popolnoma identificirala z ra-
dikali.

Na predlog Riste Jokića je bila soglasno
sprejeta kratka resolucija, ki pozdravlja bol-
garske zemljoradnike in jih pozivlje k na-
daljni borbi za svoja prava.

Poslane so bile brzojavke češkoslovanskim
poljskim in bolgarskim zemljoradnikom.
Kongres je pozdravil tudi hrvatske dele-
gate in jim čestitil k tisočletnici hrvatske-
ga kraljevstva.

Rumunija za grški arbitražni pakt

Bukarešta, 31. avgusta, n. Poluradni »In-
dependance Romaine« zagovarja Rendisov
program obvezne arbitraže na Balkanu ter
jugoslovensko - grško - francoski kondominij
na železniški progi Gjevgjelija-Solun, s tem
naj bi se začele internacionalizirati železni-
ce vse do Beograda in Bukarešte.

Iz grške diplomacije

Berlin, 31. avgusta, s. Legacijski svetnik
pri tukajšnjem grškem poslanstvu dr. Ku-
saksis je bil imenovan za opravnika po-
slov grškega poslanstva na Dunaju.

Industrijska in trgovska razsta- va na Reki

Reka, 31. avgusta, n. Tu je bila danes na
slovesen način otvorjena industrijska in tr-
govska razstava, na kateri so zastopani re-
ški in italijanski industrijski. Otvoritev so
pristostvovali vse mestne oblasti in mnogo
politikov iz Italije.

Oficirska liga kliče kralja Ferdinanda

Pred novimi resnimi dogodki v Bolgariji. — Oficirji in vlada
proti kralju Borisu. — Kralj Ferdinand se že pripravlja na po-
vratek.

Rim, 31. avgusta, r. Po zadnjih ve-
steh iz Sofije je vzbudila akcija kralja
Borisa za sprijaznenje z opozicijo ve-
liko nezadovoljstvo med člani vojne li-
ge, ki vzdržuje sedanji režim. Gene-
ral Lazarov, ki stoji na čelu vojne li-
ge, je stopil v stik z bivšim bolgarskim
kraljem Ferdinandom. Pristaši sedanje-
ga režima odkrito obtožujejo kralja Bo-
risa veleizdaje. Ni izključena možnost,
da izbruhnejo v kratkem času resni
dogodki v Bolgarski. Baje je bilo spo-
ročeno kralju Ferdinandu, ki biva v

Koburgu, da želi oficirska liga, naj se
ponovno vrne na bolgarski prestol.
Kralj Ferdinand je sprejel to ponudbo.
Po informacijah tukajšnje »Epoce« bi
imel kralj Ferdinand odpotovati z lad-
jo iz Hamburga v Črno morje, kjer bi
se izkrcal v Varni. Tu bi ga sprejel ge-
neral Lazarov z večjimi vojaškimi od-
delki ter bi ga triumfalno privedel v
Sofijo. S to akcijo generala Lazarova
se strinja baje tudi min. predsednik
Cankov.

Dokumenti o sodelovanju oficijelne Bolgarije z macedonskimi komiti

Vlada daje komitskim toloam denar in jim dovoljuje prost pre-
voz po železnicah. — Vojaštvo jih oskrbuje z orožjem in muni-
cijo.

Beograd, 31. avgusta, r. Bitoljski in bre-
galniški župan sta poslala notranjemu mi-
nistru dokumente, ki se nanašajo na komi-
tstvo akcije tekom letošnjega leta in na
zadnje prijetih bolgarskih komitašev v
zadnjih bojih ob Vardaru. Iz teh dokumen-
tov, zlasti pa iz izpovedi ujetih komitašev
je razvidno sodelovanje oficijelne Bolgar-
ske z makedonskim komitejem. V svojih iz-
javah trdijo ujeti komitaši, da je makedon-
ski komite dobival od bolgarskega vojnega
in notranjega ministrstva velike vsote de-
narja za svoje namene. Iz izjav komitašev
se tudi doznavajo, da je makedonski komite
izposloval od prometnega ministrstva za

svoje člane brezplačno vožnjo na vseh bol-
garskih železnicah in da uživa sploh razne
ugodnosti od državnih oblasti. Med komite-
jem in bolgarskim vojnim ministrstvom ob-
stoji najožje sodelovanje. Brez vednosti
vojaških oblasti se ne more organizirati no-
bena komitaška četa, ker dobivajo komita-
ši vse potrebno orožje iz vojaških skladišč.
Vsaka četa ima posebne vojaške instruk-
torje.

Na podlagi teh dokumentiranih dejstev
bo naše zunanje ministrstvo posredovalo
pri bolgarski vladi radi preprečenja nadalj-
nje komitaške akcije.

Avstrijsko vprašanje zopet v ospredju?

Informacije londonskega lista. — Vatikan proti združitvi Av-
strije z Nemčijo in za donavsko federacijo.

London, 31. avgusta, s. Dunajski po-
ročevalec lista »Times« piše, da se tem
bolj več zanimanje za priključitev Av-
strije k Nemčiji, čim bolj se približuje
ženevska konferenca. Sedaj bo začela
diskusija o uvoznih carinah. Bivši av-
strijski zunanji minister in bivši vodja
desnega krila krščansko - socialne
stranke dr. Mataja je baje nasprotnik
priključitve. Vendar pa opozarja dopis-
nika na rimsko vest, po kateri se ozna-
čujejo poročila o gospodarskem in po-
litičnem dogovoru med dr. Matajo in
Mussolinijem kot zelo pretirana. Poro-
čevalec meni, da so tozadevna pogajanja
med Italijo, Avstrijo in Češkoslova-
sko bolj napredovala, kakor se je mi-
sllilo. Kakor se govori, bo tudi Vatikan
tako rešitev avstrijskega vprašanja raj-

še videl kakor priključitev Avstrije k
protestantovski Nemčiji. Potrebno pa
je za ta sistem prednostnih carin v dr-
žavah bivše avstro - ogrske monarhije,
neobhodno potrebno sodelovanje Italije
in Jugoslavije.

Ženeva, 31. avgusta, s. V sredo se bo
otvorilo zasedanje Zveze narodov. Zve-
za narodov bo izročila avstrijsko vpra-
šanje v razpravo in proučevanje komi-
teju, katerega tvorijo Chamberlain,
Briand, Scialoja, dr. Beneš in dr. Ma-
taja. Seveda se bo razprav tega komi-
teja udeleževal tudi avstrijski generalni
komisar dr. Zimmermann, ki bo podal
svoje zadnje mesečno poročilo ter splo-
šen referat o finančnem in gosporar-
skem položaju Avstrije.

Italija in varnostni pakt

Rim, 31. avgusta, k. Za zastopnika Italije
na londonski konferenci juristov je bil ime-
novan svetnik pri apelacijskem sodišču
Pilotti.

London, 31. avgusta, s. Razprav juristov o
formulaciji varnostnega pakta, ki se priče-
nata danes, se bo udeležil tudi italijanski ju-
ridični delegat Pilotti. Diplomatski poroče-
valec lista »Daily Telegraph« piše, da je
stališče Pilottija v komisiji stališče aktivne-
ga opazovalca. Pilotti bo stavil razne pre-
dloge, čeprav se je Italija odločila, da ne bo
podpisala varnostnega pakta. Poročevalec
pravi dalje, da je udeležba Pilottija pri teh
razpravah povzročila v Berlinu veliko za-
dovoljstvo, kjer se je v Berlinu zelo želelo
sodelovanje Italije pri teh razpravah.

Naša washingtonska delegacija

Beograd, 31. avgusta, n. Naša delegacija
za medparlamentarno konferenco v
Washingtonu je sestavljena takole: Od ve-
čine gredo v Washington: radikala dr. Ve-
lizar Janković in Ljuba Nešić ter radičevci
Nikola Precca. Od opozicije pa demokrat
dr. Vojta Marinković in samostojni demokrat
dr. Srdjan Budisavljević. V Ameriko odpo-
tujejo med 13. in 15. septembrom.

Stavka angleških mornarjev

London, 31. avgusta, z. Stavkovno gi-
banje angleških mornarjev ima svoj izvor
v intenzivnem delovanju komunistov, ki
skušajo pridobiti po moskovskem načrtu v
prvi vrsti železničarje in mornarje za ko-
munistem. Boljševiki naglašajo: Pridobimo
železničarje in mornarje, potem lahko ob-
vladamo ves svet. Glavni voditelj stavkov-
nega gibanja angleških mornarjev je George
Hardy, ki organizira angleško delav-
stvo, Hardy je Amerikanec in je moral za-
pustiti Ameriko, ker je bil pred leti obso-
jen na večletno težko ječo.

London, 31. avgusta, a. Stavka angleških
mornarjev v avstralskih in južnoafriških pr-
istanščih je popolna. V avstralskih pristan-
ščih je 33 ladij natovorenih z blagom v
vrednosti približno 100 milijonov funtov
sterlingov. Tudi v Durbanu v Južni Afriki
stoji deset ladij. Vse te ladje ne morejo od-
pluti.

Boji v Maroku

Fez, 31. avgusta k. Agence Havas javlja
Živahno delovanje sovražnika na celi fron-
ti se izraža v patrolnih akcijah. V zapad-
nem odseku zadržujejo Rifovci s silo skupi-
ne plemena Branes, ki se hočejo podvreči
Francozom. Na fronti pri Mellili so Španci
izvršili ljute napade.

Pariz, 31. avgusta, r. »Petit Parisien« po-
roča iz Feza, da se tamkaj vrše nove pri-
prave za pregrupacijo čet. V taboru Abd el
Krima vlada vsled splošne francoske oten-
jeve velika zmešnjava, ker je popolnoma
neznano, kje se prične prihodnji napad mar-
šala Petaina. Abd el Krim skuša zavarovati
krili svoje fronte ter je prevzel sam po-
veljstvo nad obrambo okolice pri Ajdiru,
medtem ko je njegov brat postavil svoj
glavni stan v Uedlavu in prevzel obrambo
vzhodnega odseka.

Kriza v nemški komunistični stranki

Berlin, 31. avgusta, r. »Montags-Morgen«
poroča, da je moskovski izvrševalni odbor
komunistične internacionalne zahteval od
komunistične stranke v Nemčiji odstop
Rutha Fischerja iz strankinega predsedstva.
To se smatra kot zmaga desnega krila izvr-
ševalnega odbora, ki je vodstvo nemške
komunistične stranke zelo kritikalno. Sta-
lišče moskovske eksekutive ne bo brez po-
sledic za politiko nemških komunistov. Za
sedaj je računati z odstopom vodčega šte-
vila radikalnih in levičarskih komunističnih
voditeljev.

Ponesrečen ekspres v Rumuniji

Beograd, 31. avgusta, r. Po vestih iz Bu-
karešte, je simptomski ekspresni vlak, so-
stavljen iz lokomotive in sedmih vagonov,
skočil s tira v bližini Craiove. Človeških žr-
tev ni bilo. Sodijo, da je bil na vlak izvršen
atentat.

Poveljnik fašistovske milice umrl

Rim, 31. avgusta, a. Po kratki bolezni je
umrl generalni poveljnik fašistovske milice
general Gandolfo. Bil je star 67 let. Kot
njegov naslednik se imenuje general Fera.

Minister saobraćaja o prometnih razmerah in prometni politiki

Razgovor našega korespondenta s prometnim ministrom v Rogaški Slatini.

ar Rogaška Slatina, 31. avgusta. Včeraj popoldne je prišel minister saobraćaja inž. A. Radojević v Rogaško Slatino, kjer sta ga pozdravila zdraviliški ravnatelj dr. Šter in državni kopališčni zdravnik dr. Kolterer. V spremstvu ravnatelja dr. Štera si je minister najprej ogledal zdravišče in slatinske vrelce.

Med večernim koncertom in po večerji je g. minister ljubezno sprejel »Jutrovega« mariborskega poročevalca in mu radevolje dal na razna vprašanja o aktualnih zadevah našega prometa obširna poljsnala. Prometni minister je med drugim izjavil:

«S svojega inspekcijskega potovanja od našim najboljši vtise. Promet v Sloveniji je dober in točen. Ogledal sem si vso progo in našel povsod lep red. Uslužbenstvo vrši vzorno svojo državno službo. Danes sem obiskal tudi celjsko postajo. Tam bo treba poslopje preprekati in očistiti. Tudi progo proti Rogatici sem med vožnjo v avtu pregledal. V Mestinju pa sem našel postajo izpremenjeno v gostilno in postajni vodja (po godbeni op. poročevalca) me ni hotel pri- znati za ministra. Sprejel me je precej idlično s pipo ter brez kape in suknje. Vse okrog njega je bilo v rožicah — pravi nedeljsko — popoldanski počitek. Na drugih postajah pa je bil red.

Sedaj smo na delu za izboljšanje prometa. Proga Rogatec - Krapina pride že v letošnji budžet, nakar bo lahko tekom pol leta dogotovljena. Dograditi je treba, kakor veste, le še 12 km proge. Tako bo prihodnja sezona v Rogaški Slatini imela že železniško zvezo z Zagrebom preko Krapine. Tudi proga Kočevje - Moravice pride že v ta budžet.

«In kaj poreče na to g. Stojadinović, g. minister?»

«Odobril bo, Sicer pa bo imelo naše ministrstvo že tudi samo sredstva za investicije. Stedenje pri prostih kartah in državnih avtomobilih, oddaja kolodvorskih restavracij, potom javnih licitacij, izboljšanje prometa z renoviranjem obstoječih prog, kakor pravkar proge Novska - Dugo Selo in drugih, vse to nam bo vrlo mnogo novih dohodkov, ki jih bomo plodono investirali. Naš vojni park in lokomotive so se tako pomnožili, da bomo letos že z lahkoto premagali eksportno sezono. Energično izmenjavamo železniške stare prage, kmalu bomo imeli toliko moderno urejenih železniških delavnic, da ne bomo sploh nobenega materiala naročevali v tujini. To bo naše dohodke zopet znatno pomnožilo in še na tisoče naših ljudi bomo na novo zaposlili. Naša tarfina politika je smoterna in 30-odstotno znižanje vozne s 1. oktobrom bo znatno oživilo gospodarsko življenje.»

Ob tej priliki je naš poročevalac opozoril ministra na lesno krizo v Dravski dolini radi previsokih tarif in mu izročil tozadevni »Jutrov« članek iz prošlega tedna »O krizi Dravske doline«. G. minister je obljubil za- devo proučiti, opozoril pa je na težavo tak- tega izjemnega lokalnega favoriziranja z znižanjem tarif, ker bi prišli takoj tudi drugi z enakimi zahtevami. Naj bi raje Drav-

ska dolina izvažala v bližnje kraje na pr. v Avstrijo.

«In proste karte, g. minister?»

O tem se je g. minister obširneje razgo- voril; med drugim je izjavil: «Bil je že skrajni čas, da smo tu energično nastopili. Večkratne preizkušnje na progah v Srbiji so izkazale, da je kar mrgolelo prostih kart. Razmerje med prostimi in plačanimi kartami je bilo tam na pr. sledeče: V I. razredu se je vozilo 60 oseb brezplačno in le ena oseba je plačala vozovnico. V drugem raz- redu je bilo razmerje med brezplačnimi in plačanimi kartami 2 proti 1. Tudi v III. raz- redu se je vozilo 50 odst. potnikov brez- plačno. To je bilo torej nevedrno in kata- strofalno za železniške blagajne, na javnost pa je vplivalo demoralizirajoče. Ponekod so imeli kar cele bloke s formulirji za proste karte, ki so jih poljubno dajali neupraviče- nim osebam. Novinarske karte so sedaj ure jene. Redakcije dobivajo po dve karti, eno za I. razred, eno za II. razred, ne da bi ho- teli ministrstvo s tem deliti novinarje na dve kategoriji. Istotako sem dal tudi posa- meznim ministrstvom le po dve karti enako za I. in II. razred. Sicer so pa tudi pri no- vinarjih direktorji, šefi in uredniki. V afe- ri z italijanskimi dijakmi sem odklonil zni- žanje, ker je šlo za transport v Rumunijo, med tem ko za potovanje v naši državi do- voljujem ugodnosti, kot preje. Proste karte za potovanje v naši državi dobivajo tudi tuji novinarji.

«Gospod minister ste bili na Bledu in se vračate z mnogimi podpisanimi ukazi. Ali imate tudi kako izpremembo za Slovenijo. Gotovi intriganti se hvalijo, da se jim je po- srečilo spodkopati pozicijo zaslužnega »di- rektorja Borka».

«Kaj šel Direktor Borko vživa polno za- panje in ostane seveda na svojem važnem mestu. Moji ukazi zadevajo sploh le neka- tere spremembe v generalni direkciji. Za Slovenijo nimam ničesar v misli. Odoobra- vam tudi, da se zunaj na postajah ako le mo- gote ne menjavajo šefi zlasti ker rabi- mo za izvozno sezono vpeljanega osebja, da se bo mogel promet pravilno razvijati.

«Kaj pravite k našim letoviščem, g. mi- nister?»

«Slovenija je vobče vsa slikovita in kras- na pokrajina. Po letoviščih zlasti v Roga- ški Slatini pa mi še posebno ugaja vzoren red in čistota, ki jo zahtevam odločno tudi na železnici. Tudi cene so po vaših letovi- ških solidne. Narod pa je priden, intelligen- ten in uljuden.

Na to se je razpredel interesanten razgo- vor o politiki. G. minister je opetovno po- udarjal programsko stališče, da mora držav na politika absolutno čuvati princip narode- nega in državnega edinstva ter popolne iz- vedbe Vidovanske ustave. Tega programa na pr. SLS ne priznava in že za to je iz- ključeno njeno sodelovanje v vladi.

Minister prometa se je davi odpeljal z avtomobilom proti Zagrebu, odkoder se vrača v Beograd. Med potjo si je ogledal teren za železniško progo Rogatec-Krapina.

Medsebojno razkrinkovanje med radičevci

Jagatičeve izjave. — Burno zborovanje Jagatića in dr. Žanića v Sisku. — Razlaga posl. Buča.

r. Zagreb, 31. avgusta.

Kakor smo že zabeležili, je Stjepan Radić v zadnjem »Domu« srdito ošvrkal disidente ter osobito izpadel proti Matji Jagatiću, na- vajoč, da so vse organizacije v HSS v si- saškem okrožju zahtevale, da Jagatić odloži mandat, — in dalje, očitajoč mu, da se je polakomnil dnevnice in postal »plačan gos- poski političar«. V odgovor pribuje zdej Mate Jagatić dolgo izjavo, ki v spremen- tem pobjljanju Radićevih oštrkov navaja neka- tere zanimive nove navedbe o kvalitetah »go- spona« predsednika.

Jagatić predvsem ugotavlja, da so na na- vedeni seji bile zastopane samo nekatere organizacije, ki so odobrile Radićevo politi- ko in zahtevale od Jagatića, da odloži man- dat, — in dalje, očitajoč mu, da se je polakomnil dnevnice in postal »plačan gos- poski političar«. V odgovor pribuje zdej Mate Jagatić dolgo izjavo, ki v spremen- tem pobjljanju Radićevih oštrkov navaja neka- tere zanimive nove navedbe o kvalitetah »go- spona« predsednika.

Jagatić predvsem ugotavlja, da so na na- vedeni seji bile zastopane samo nekatere organizacije, ki so odobrile Radićevo politi- ko in zahtevale od Jagatića, da odloži man- dat, — in dalje, očitajoč mu, da se je polakomnil dnevnice in postal »plačan gos- poski političar«. V odgovor pribuje zdej Mate Jagatić dolgo izjavo, ki v spremen- tem pobjljanju Radićevih oštrkov navaja neka- tere zanimive nove navedbe o kvalitetah »go- spona« predsednika.

Jagatić predvsem ugotavlja, da so na na- vedeni seji bile zastopane samo nekatere organizacije, ki so odobrile Radićevo politi- ko in zahtevale od Jagatića, da odloži man- dat, — in dalje, očitajoč mu, da se je polakomnil dnevnice in postal »plačan gos- poski političar«. V odgovor pribuje zdej Mate Jagatić dolgo izjavo, ki v spremen- tem pobjljanju Radićevih oštrkov navaja neka- tere zanimive nove navedbe o kvalitetah »go- spona« predsednika.

Jagatić predvsem ugotavlja, da so na na- vedeni seji bile zastopane samo nekatere organizacije, ki so odobrile Radićevo politi- ko in zahtevale od Jagatića, da odloži man- dat, — in dalje, očitajoč mu, da se je polakomnil dnevnice in postal »plačan gos- poski političar«. V odgovor pribuje zdej Mate Jagatić dolgo izjavo, ki v spremen- tem pobjljanju Radićevih oštrkov navaja neka- tere zanimive nove navedbe o kvalitetah »go- spona« predsednika.

polemike in pikanterije iz domačega življe- nja nekdanjih revolucionarjev....

Jagatićeva izjava, objavljena v »Sisaških novinah« in v večeršnjem »Hrvatu«, je odlično poslužila za uverturo zborovanju, ki sta ga včeraj v Sisku priredila Jagatić in dr. Milovan Žanić. Današnji »Hrvat« si- cer obsežno poroča, da »enard obsoja po- litiko Stjepana Radića« ter da je bila Ja- gatiću in tovarišem izročena zaupnica — toda v podrobnejši slika, da je skupščina bila grozovito burna. Jagatiću so še dopu- stili besedo, in je v svojem govoru obrazlo- žil navedbe iz gorenje izjave. Ko pa se je dr. Žanić pojavil na govorniškem odru — tako popisuje »Hrvat« — so kričali začeli tako strašno kričati, da se je takoj videlo, kako je vse bilo zasnovano, da Žanić ne pride do besede. To razsajanje je prekos- lo vsa druga in je trajalo celih 20 minut. Izvaži se so v nabito polni dvorani pre- rivali k odru, dvigali batine in človek je do- bil vtis, da je v dvorano vdrila tolpa obo- roženih razbijalcev. Končno je policija ho- tela razgnati sestanek, a so se kričaji, uvi- devali, da s takimi metodami ne morejo ni- česar doseči, drug za drugim odstranili iz dvorane, nakar je dr. Žanić začel govoriti.

Obrazložil je, da so radičevci, eva, spre- jeli poleg »vidovdanstva« tudi »orjunaške metode«, nato pa je preostale poslušalce prepričeval, da bi brez aranžmana RR Hr- vati gotovo dosegli svojo vladu, svoj sabor in še vse »drugo«, kar so zahtevali. Brez »tega« ni sporazuma, ni pomirjenja, kar naj slišijo tudi oni v Beogradu, ki menijo, da se Hrvti dajo pomiriti s takim poslom, ka- kor ga je sklenil Radić. V tem smislu je bila tudi sprejeta daljša resolucija, ki Ja- gatiću in dr. Žaniću izreka zaupnico. Zaključno besedo je zopet imel Jagatić, ki je izjavil: »Verujem v zmago hrvatskega naroda, Hrvatsko vprašanje ne bo rešeno, dokler Hrvti ne dobe svojega sabora, svo- je vlade ter svoje gospodarske in finančne samostojnosti.»

Splošno pozornost v hrvatski javnosti je vzbudil tudi razgovor z radičevskim disi- dentom posl. drjem Bučem, ki ga objavlja- jo »Novosti«. Dr. Buč predvsem dokazuje, da sploh nikdo ne pozna »Hrvatske selja- ške stranke« (HSS), katere ni bila od niko- gar ustanovljena. Radićeva stranka je bila najprej HPSS (Hrvatska pučka seljaška stranka) nato HRSS (Hrvatska republikan-

Ob priliki Ljubljanskega velesejma

posetite trdko

I. Premelč, Ljubljana, Dalmatinova 3.

Specijalna veletrgovina svilenih in vol- nениh robcev, šerp in modrega blaga.

4857-4

ska seljaška stranka). Nikdo ni odobril spremembe programa te stranke, niti spre- membe imena. Na vprašanje, kako si to- mači naglo Radićevo izpremembo, je od- govoril dr. Buč, da si o tem še ni popo- noma na jasnem. Po njegovem mnenju se je tokrat morala izvršiti patološka izpre- memba v Radićevih možganih in ako do- vek pazno razmotriva neke pojave, more ugotoviti gotove sumljive znake Radićeve- ga duševnega stanja. Na izpremembo pa so vplivali po mnenju dr. Buča tudi nekateri materialni momenti, kar je tudi St. Radić sam priznal na seji v Beogradu, ko je disi- dente vrgel iz kluba. Tu so Seljaški dom, Glavna zadruga in Božičnica, na kateri je izgubil Radić nad 300.000 »kron«. Vsekakor je nanj vplival tudi zapor. Lahko bi se sicer izognil zaporu, toda imel je nesposobno okolič, ki je zakrivila, da so ga našli. Skri- vali so ga v luknji, a vrabci na strehah so čivkali, da se nahaja v Pričevji palači, pa ga je policija lahko izsledila. Poslanci niso vedeli, kje je, vedele pa so za to služkinje. O razmerah v klubu in vodstvu HSS je iz- javil dr. Buč, da je vsa politika stranke stvar St. Radića in nihče izmed poslancev in vodstva samega nima ničesar reči. Ra- zen treh ali štirih, ki stoje z eno nogo že izven kluba, ostali poslanci samo glasujejo, kimaajo z glavo in ploskajo. Kar se tiče vo- dstva samega, je treba omeniti, da je dr. Maček nekaj bolehen. Predavce se sedaj ba- vi samo z gospodarskimi vprašanji, dr. Kr- njević pa je sedaj v Beogradu državni urad- nik, tako da vodstvo pravzaprav več ne ob- stoji.

Politične beležke

+ Capraška afeta še nerešena. Poro- čali smo pred tedni o spopadih med združenimi radičevci in komunisti ter ju- goslovenskimi nacionalisti v Capragu pri Sisku. Epilog je bil ta, da so nacio- nalisti bili dne 25. minulega meseca po- novno napadeni in je ob tej priliki izgu- bil življenje mladenič Jurica Skorup. Radi te dogodkov je bilo aretiranih 18 nacionalistov, ki so bili brez zaslja- nja obsojeni na 14 dni zopora in odve- deni v Sisak. Tu so preležali 10 dni, nakar so bili izročeni okrožnemu sodi- šču v Petrinji v nadaljnje postopanje. Odtlej se nahajajo v petrinjskih preisko- valnih zaporih. »Riječ«, ki prinaša te informacije, opozarja notranjnega mi- nistra in ministra pravde, naj v interesu zakonitosti naročita svojim podrejenim organom, da se zadeva čim preje raz- čisti, ker ni v redu, da 18 ljudi, katerim ni ničesar dokazano, leži v zaporu v popolni neizvestnosti.

+ Prečanski radikal o sporazumu. Radikalni poslanec dr. Jovan Radivo- jević je objavil v listu »Srbija«, ki izha- ja v Sremski Mitrovici, članek o stali- šču prečanskih radikalov napram RR sporazumu. Dr. Radojević piše, da so Srbi v Sremu sprejeli sporazum bolj s pametjo kakor s srcem. Ako bi bil skle- njen pred 6 leti, bi ga sprejeli bolj s srcem, danes pa tega ne morejo, ker so preveč sveži spomini na žalitve in po- nižanja, povzročena srbskemu narodu od strani g. Stjepana Radića. Srbi so bili vedno za bratsko slogo s Hrvati, toda ne morejo tako lahko pozabiti ljudi, ki so v svoji mrznosti šli predaleč. Vendar na so odobrili sporazum radi interesov države, toda Radić, ki se je naučil zelo mnogo govoriti, naj bo pazljivši v svo- jih govorih, ako želi, da se ohrani spo- razum pri življenju. To naj imajo v mi- slih tudi vsi njegovi ljudje, ker pazijo Srbi na vsako besedo in kretnjo, ki se čuje ali stori od strani radičevcev. Posl. Radivojević se nadalje bavi s proslavo tisočletnice hrvatskega kraljevstva v Za- grebu, ki se je vršila v popolnoma se- paratističnem duhu, in graja, ker skuša St. Radić ob vsaki priliki dokazati svoj poseben položaj napram kaliji. Zani in za prečanske Srbe kralji ni samo pame- ten državnik, vitez, junak, velik politik in rodoljub, ampak tudi simbol naše držav- ne samostojnosti, predstavnik narodne suverenosti in mnogo več kakor na sa- mo »drugi ustavni faktor«. Zato opozar- ja srbsko in hrvatsko javnost, naj bo v izvajanju sporazuma pazljivši in real- nejši. Dr. Radivojević pravi, da je gla- soval za sporazum v prepričanju, da ne bodo samo Srbi, ampak tudi Hrvati kre- nili po novih notih in da se bo spo- razum pojmoval mnogo bolj realno kakor pa le z lepimi novinarskimi članki ter navdušenimi govori na banketih in pro- slavah. Zato pravi, da bo sporazum uspel samo tedaj, ako ne bo v njem nobene ostri in ako ne nade nani niti sen- ca suma. — Vsekakor nam ta članek dokazuje, da gledajo prečanski Srbi z zelo razdvojenimi čustvi na sklenjeni sporazum in da jim zlasti presedaajo neopretnosti Radićevi govori. Prečanski Srbi, zlasti v Sremu, so imeli vedno hude boje z radičevci, na čim zato tudi mnogo ne zaupa, ker jih — pozna.

+ Prvi radikalni zbor na Hrva- Prav nerodno so se obnašali ra- v v Križevcih, kjer so radikali svoj prvi javni zbor, odkar je liena vlada RR, Zboru je predsedoval dr. Häusler, ki se je že v prejšnjem pa- lamentu izneveril Radiću. Udeležil se ga je tudi radikalni poslanec Aleksa Žu-

jević. Prišlo je precej radičevcev, ki so z divjim kričanjem motili govornike. Nekateri so zahtevali, da se objavi be- sedilo sporazuma RR, drugi so očitali govornikom: Vi ste zaprli Radića. Kon- čno je komisar Zagor zagrozil, da bo nastopil proti razgrajčem z oboroženo silo, neki g. Jelenić iz Beograda pa je skušal zborovalce pomiriti z naravnost besnimi izpadi na Svet. Pribičevića, ki da je »vsemu kriv«.

Skupščina UJU v Subotici

Skupščina UJU, poverl. Zagreb, v Osi- jeku. — Ogromna udeležba na glavni skupščini UJU v Subotici. — Enoduš- nost in velikanske manifestacije za na- rodno in državno edinstvo.

Subotica, 28. avgusta.

Letošnja skupščina UJU je bila verna naslednica poprejšnjim sličnim skupšči- nam, ki so se vršile v Beogradu, v Za- grebu, v Sarajevu, v Ljubljani in v Du- brovniku.

Na povabilo UJU, poverjenstvo Za- greb, ki je imelo svojo letno pokrajinsko skupščino v Osijeku, dne 25. in 26. te- ga meseca, se je udeležila te skupščine slovenska deputacija ljubljanskega po- verjenstva: Jelenc, Gnus, Dimnik. Do- stal in Fegic. Skupščina hrvatskega učitelstva je bila impozantna tako po številu udeležencev, kakor tudi po stvarnih referatih, med katerimi mora- mo omeniti zlasti predavanje poverje- nika prof. Jos. Skaviča iz Zagreba o eksperimentalni pedagogiki in Antona Tunka o šolskem zakonu. Navzoča slo- venska delegacija je bila vzhorno aka- mirana. Poverjenik prof. Skavič je v vznešenih besedah slavil tridesetletno- co predsedništva ljubljanskega pover- jenika Luke Jelence, ki je bil izbran častnim članom zagrebskega poverje- ništva. Mestno prebivalstvo osiješko je simpatično spremljalo delo učitelstva in izkazalo mnogo pozornosti navzo- čim skupščinarjem. Vojaška uprava je dala na razpolago dva avtomobila, ki sta odvedla zastopstvo učitelstva v 40 km oddaljeno Diakovo, da se je po- klonilo manom nesmrtnega Jugoslove- na, pokojnega biskupa Josipa Juraja Strossmayerja. Na izrecno povabilo se je udeležila tega poseta slovenska de- legacija polnočestevito. Ogled diakovske katedrale je napravil na posetnike mo- gočen utis. Delegacija je položila v kripti na grob velikega biskupa venec s traki in narodnih in državnih barvah. Veličastno katedralo, prvovrstno umet- nino ne samo v državi sami nego tudi izven granic je tolmačilo diakovsko učitelstvo in en duhovnik kot zastop- nik diakovske škofije. Veličastna arhi- tektonika cerkvenega hrama v gotskem slogu in bogata slikarija nas je narav- nost očarala. Po ogledu katedrale smo bili gosti domačega učitelstva na pri- srčnem gostoljubnem, uprav jugoslo- venskem sestanku. Žal, smo se morali prehitro razstati, ker smo morali iti še isti večer nazaj v Osijek.

Dne 27. avgusta smo zapustili ob 8. uri jutraj Osijek in nadaljevali pot na glavno skupščino UJU v Subotico, ka- mor smo dospeli ob 13. uri. Na potu smo občudovali ogromno bogastvo Bačke, ki je v istini pravi Kanaan za našo državo. Priliko smo na imeli tudi videti katastrofalne posledice silovite- ga orkana, ki je divjal nad Bačko dne 25. t. m. popoldne.

Že ob 15. uri se je vršila seja širšega glavnega odbora, katere dnevni red je bil: poročilo izvršilnega odbora, predlo- žili, namenjeni skupščini in dogovor glede dela na konferenci delegatov. Se- je so se ob ljubljanskega poverjenstva udeležili slovenski člani širšega glavnega odbora Jelenc, Gnus, Dostal in To- mažič. Odbor je vzel na znanje poro- čilo o delovanju vodstva v preteklem letu.

Ob 17. uri se je pričelo zborovanje delegacije. Udeležba veličastna. Pri- stnih več sto delegatov, zastopani prav gotovo vsi večji kraji v državi. Po otvoritvi konference in overovlje- nju pooblastil so se določili kandidati za poedine sekcije. Od Slovencev so bili predlagani za verifikacijski odbor Rudolf Dostal, za finančni Mirko Fegic, v odbor za predloge Luka Jelenc, v odbor za referat o učiteljskih Anton Hren, v odbor za poročilo o šolskem nadzoru Ivan Tomažič in referent Lu- dovik Potočnik, v odbor za referat o šolskem zakonu Ivan Dimnik in za taj- nika Alt Aleksander.

Ze pri seji širšega glavnega odbora je skušal zanesti zmerno bivši predsednik UJU, odstavljeni M. St., kar je hotel ponoviti na konferenci delegatov, a so viharini protesti z naravnost burnim ploskanjem onemogočili vsak tak po- skus, tako da se je mogla završiti kon- ferenca delegatov v popolnem soglasju.

Danes dne 28. avgusta se je pričela 5. glavna skupščina UJU. Slovensko učitelstvo je častno zastopano. Ako pomislimo velikansko oddaljenost in skrajno neprilichen čas tik pred začet- kom šolskega leta, je udeležba Sloven- cev — okroglo stotino — dovolina. Vsega učitelstva na skupščini se ceni nad 2000. Zborovanje se vrši v tako

zvani gradski kući. Je to velikan- ska palača, kjer so nameščeni vsi dr- žavni in občinski uradi.

Ob 8. uri jutraj je otvoril v narav- nost razkošni dvorani glede na divno ornamentiko in umetniško rezbarijo, pod- predsednik UJU Pero Vukosanić letno glavno skupščino s pozdravom navzo- čih skupščinarjev in zastopnikov obla- stev. Ministra prosvete je zastopal šer- personalnega oddelka Jovo P. Jovano- vić, subotički oblast veliki župan Dra- gosav Giorgiević, vojaško upravo ge- neral Stanojević, domačo prosvetno oblast inspektor Grgo Lulić in Cvetko Horvat, Jugoslovenskega Sokola sta- rosta Kosta Petrović in še razni drugi funkcionarji. Med burnim odobrava- njem se je prečitala udanostna brzo- javka na Nj. Vel. kralja Aleksandra I. in pozdravna brzojavka ministru pro- svete Vukičeviću. Po raznih formalno- stih je podal referat o reformi učiteljsk- in nadaljni učiteljski izobrazbi ravnat- elji učiteljskega v Šabcu Milisav Marko- vić. Sledil je referat o nadzorstvu in nadzornikih osnovnih šol. Podal ga je Slovenec, šolski upravitelj Ljudevit Potočnik iz Štor pri Celju naravnost vzorno. Dasiravno v slovenskem na- rečju, je dosegel s svojimi stvarnimi izjavami in logičnimi zaključki popolno umevanje in naravnost viharno odobra- vanje navzočih zborovalcev. Po konča- nem dopolnanskem zborovanju se je formirala veličastna povorka in je od- šla z vojaško godbo na čelu k spome- niku padlim za osvobodjenje in ujedinje- nje ter je bil tamkaj v imenu UJU po- ložen venec.

Popoldne delujejo odseki. Ostali skup- ščinariji ogledujejo mesto, pred kratkim- otvorjeno poljedelsko razstavo in bliž- nje kopališče Palić, kjer se vrši jutri- banke. Skupščina se jutri nadaljuje in zaključil. Razpeloženje udeležencev je naravnost divno, sklepajo se nova, ob- navljajo stara prijateljstva, sestajajo in rokujejo se kolegi iz najbolj oddaljenih krajev naše države. Občevanje prišči- no, stanovski in narodni zanos nepopi- sen. Delo skupščine samo dokumentira veliko disciplino in vzorno umevanje visokega zvanja učitelstva, včlanjene- ga v UJU.

R. D.

Iz Trbovelj

t— Odbitek davka na ročno delo. V smi- slu odloka pristojne davčne oblasti bo TPD, od 1. septembra dalje odtegovala de- lavcem ob priliki plačilnih dni namesto 34 odst. samo 33 odst. Delavcem, starih pod 18 let in onim nad 60 let pa se bo odbiti davek povrnil z veljavnostjo od aprila me- seca t. l. dalje.

t— Za spomenik v svetovni vojni padlim. Tukajšnja podružnica Zveze slovenskih vo- jakov se je odločila postaviti v Trbovljah pred cerkvijo spomenik, posvečen v svetov- ni vojni padlim in preminulim Trboveljčan- om. Ker so potrebna zanj denarna sred- stva, je imenovala več svojih zaupnikov za pobiranje prostovoljnih prispevkov. Le ti so pričeli že včeraj s pobiranjem in bodo odsej stalno pobirali. Ker hoče postaviti enak spomenik tudi tukajšnja podružnica UVI, bi bilo želeli, da bi se obe podružni- ci sporazumeli za skupno akcijo.

t— Prevzem zasebne ceste v občinski last. Pišejo nam: Za nadaljni razvoj Trbo- velj je neobhodno potrebno, da bi se za- sebnica cesta, ki pelje od glavnega trga sko- zi cvetoče vrtove raznih posestnikov in se zopet spoji pri hiši g. Voduška s okrajno cesto, prevzela v občinsko last in se na ta način odpomoglo prizadetim strankam, ki imajo sicer stisnosti. Omenjena cesta je kot bližnjica najbolj prišljubljena za stanova- lce gornjih Trbovelj in Gaberskega.

t— K odloku o cenah živilom. Srečno gla- varstvo je izdalo odlok o cenah raznih ži- vil, na katerega je občina odgovorila, da prodajajo nekateri še ceneje, kakor je pred- pisalo glavarstvo. Ker so poizvedbe dogni- le, da so zato toliko slabše porcije, bodo iz- šle po vsej priliki še bolj natančne odredbe.

Iz Primorja

• Pogreb ga. Franje Pertotove, vdove po pokojnem zdravstvenem svetniku Simonu Pertotu in matere zdravnika dr. Justa Per- tota v Trstu je bil v soboto popoldne v Barkovljah. Udeležilo se ga je veliko šte- vilo občinstva iz Trsta in okolice; poseb- no številno je bilo zastopano žensstvo. Žal- ni sprevod je vodil barkovljanski župnik, pevec društva »Adrija« so zapeli v cerkvi »Blagor mu«, na pokopališču pa »Usliši nas Gospode«.

• Jesenska veselica v Postojni. V nedeljo dne 6. septembra se bo vršila v postojnski- jami občijani vsakoletna jesenska veseli- ca. Na železnici bodo ta dan posebni po- pusti. Pod zemljo bodo svirale godbe, vr- šil se bo ples itd.

• Razstava psov v Gorici. Dne 15. sep- tembra se otvori poleg lovskih razstav v Gorici tudi razstava psov italijanskih pasm. Najboljši razstavalci bodo odlikovani s kolajnami.

• Nov list v Trstu. S 15. septembrom za- čne izhajati v Trstu dijaški list »Naš glas« ki bo organ slovenskih srednješolcev in ita- liji ter bo objavljal strokovno gradivo iz dijaškega življenja.

Obleke

najboljše, najcenejše ima v največji izbiri

J. Maček

Ljubljana

Aleksandrova 12.

Naši kraji in ljudje

Prestolonaslednik v Primorju

V noči od sobote na nedeljo se je pripeljal prestolonaslednik Peter s svojim spremstvom, obsoječim iz enega gardnega kapitana in podporočnika, angleške vzgojiteljice in še 10 drugih oseb, v Zagreb, kjer je ostal eno uro in nadaljeval potem vožno v Primorje. Na postaji Plase je pričakovalo kraljeviča prebivalstvo. Sokoli, Orjunaši in zastopniki narodnih društev. Na vseh postajah, skozi katere se je peljal, je bil prijeten prestolonasledniku slovesen sprejem. Vrhunec navdušenja je bil v Selcih, kjer je bil postavljen velik slavalok. Sokolska mladina je pozdravila kraljeviča kot svojega brata naraščajnika. Prestolonaslednik se je odpeljal skozi spalir Sokolov in prebivalstva v vilo «Odilon», kjer ostane do povratka kraljevske dvojice iz Črne gore. Vila Odilon je last bivšega našega poslanika v Washingtonu, Grujića in se nahaja v tistem domu za siročad, ki ga vodi gospa Mabel Grujić. Kraljevska dvojica pride po prestolonaslednika v Selce in bo pri tej priliki posetila Sušak in druga okoliška mesta.

Prvi trije dnevi

V. Ljubljanskega velesejma

Posetnikov v bilo v nedeljo približno 20.000 in v ponedeljek 15.000. — Namestnik ministrskega predsednika na sejmici. — Bolgarski trgovci nakupili velike količine železnine.

Že prvi trije dnevi Ljubljanskega velesejma, ki je letos v vsakem pogledu dobro organiziran, zavračajo naziranje onih, ki so trdili, da so se velesejmi preživeli, odnosno da sprčo tolikoga števila prirediteljev te vrste v državi Ljubljanski velesejem nima izgledov na uspeh. Pokazalo se je, da ima prva institucija te vrste v državi — Ljubljanski velesejem — že nekaj tradicije. Vse prve dni je bil poset obilen ne samo s strani radovedne publike, temveč je bilo vedno, zlasti pa večerj dopoldne, zelo mnogo trgovcev kupcev tako iz Slovenije kakor ostalih pokrajin države in celo iz inozemstva. V nedeljo je posetilo sejem blizu 20.000 oseb, v ponedeljek pa blizu 15.000.

V nedeljo je bilo zlasti mnogo kmetijskega prebivalstva iz bližnje in daljnje okolice Ljubljane. Kmetovalci so se predvsem zanimali za kmetijske stroje, orodje in za zvonove. Pri tej priliki se mora poudarjati, da je uredništvu misli higijenske razstave v okvirju velesejma vse hvale vredno, ker je to najboljša prilika, da se tudi preprosti človek nekoliko bolj nazorno seznani s pravili splošne higijene. Posebno v nedeljo je higijensko razstavo posetilo mnogo kmetijskega ljudstva, ki je z zanimanjem ogledovalo razstavljene slike, higijenične naprave ter higijenično in nehigijenično sobo.

Kakor se je dalo dognati, so bili posetniki v nedeljo in ponedeljek iz najrazličnejših krajev Jugoslavije, med katerimi omenjamo izven Slovenije Zagreb, Beograd, Solit, Sarajevo, Novi Sad, Vršac, Bitoli, Kruševac, Tuzla, Siskak, Karlovac. Zanimivo je, da je bilo število posetnikov iz Zagreba izredno številno. Inozemski posetniki so bili iz Avstrije (Dunaj, Salzburg, Celovec), iz Italije (Trst, Gorica), iz Francije (Meyence), iz Nemčije (Berlin, Mannheim), iz Nizozemske (Amsterdam) ter iz Bolgarije.

Največ kupčijskih zaključkov je bilo večerj dopoldne. Zanimanje je bilo za vse vrste blaga, zlasti pa za čevlje, železne izdelke, vozove, pohištvo, obleke.

Prodanih je bilo tudi več tehnic, avtomobilov, motociklov. Tudi preproge in čipke beležijo zaključke. Od inozemcev so posebno mnogo kupovali Bolgari. In sicer papir, žbije, plošče za štedilnike, emailirano posodo, pločevinaste izdelke, podkovske žbije, podkve in sploh železnino. Veliko zanimanje je bilo za izdelke male obrti v paviljonu H, kjer je razstavil Urad za pospeševanje obrti. Zbog številnih posetnikov delajo dobro kupčijo tudi one ljubljanske trgovine, ki niso razstavile.

Včeraj popoldne je posetil sejmische v spremstvu velikega župana dr. Baltića in direktorja državnih železnic dr. Borke zastopnik ministrskega predsednika minister pravde Marko Gjurić, ki je prisel iz Dobrne. Minister si je ogledal celo razstavo, o kateri se je izrazil jako pohvalno.

Zborovanje bivših vojakov na Brezjah

Brezje, 30. avgusta.

Danes se je vršil na Brezjah drugi sestanek vojakov svetovne vojne. Sestanek je bil ob enem ustanovni občini zbor «Zveze slovenskih vojakov iz svetovne vojne». Lepo vreme in želja snidenja s tovariši iz težkih vojni let, sta privabila na Brezje velike množice ljudi. Računajo, da jih je bilo okrog 8000, med njimi seveda tudi par tisoč žensk. Iz Maribora je že v soboto večer prišel dolg poseben vlak, drugi pa je pripeljal danes jutraj iz Ljubljane. Vrh tega so bili ojačeni sinoči in danes osebni vlaki, mnogo ljudi pa je prišlo tudi peš, z vozovi in na avtomobilnih omnibush.

V smislu sklepa lanskega sestanka je bila vzidana v cerkev na Brezjah spominska plošča v vojni padlim slovenskim vojakom. Ploščo je danes dopoldne odkril msgr. Kokalj z lepim nagovorom, nakar je močan pevski zbor zapel «Blagor mu». Gosp. Kokalj je nato na prostem celebriral mašo za padle vojaške in za dobrovoljce, padle v Dobruži in na solunski fronti, po maši so pevci učinkovito zapeli «Vigred se povrne», «Oj Doberdob» in «Oj ta soldaški boben», jeseniška godba, ki je sodelovala pri prireditvi, pa je zasvirala «Bože pravde».

Takoj po cerkvenem opravilu se je vršil ustanovni zbor «Zveze slovenskih vojakov», ki ga je otvoril in vodil predsednik pripravljalnega odbora major v pok. Martin Colarić. Pozdravil je zastopnike komandanta Dravske divizijske oblasti, na čelu jim polkovnika Radovića, dalje generala Lavrića, ki je bil tudi navzoč, navzoče vojaške iz Koroške in Primorja ter posebno tudi vojaške iz Prekmurja. Povdarjal je pri tem, da veselje zbranih tisočev ni popolno, ker manjka toliko nekdanjih dobrih tovarišev, ki so žal ostali še tudi po svetovni vojni pod tujim jarmom. Ob burnem splošnem odobravanju je izrazil prepričanje, da bo prišel čas, ko bodo tudi ti prišli zopet v okrilje velike uedinjene domovine. Enako vzhajno je bilo odobravanje, ko je predsednik predlagal, naj se pošlje pozdravna vdanostna brzojavka kralju in njegovemu domu. Prečital je nato dole pismene in brzojavne pozdrave.

Nato je predsednik predložil pravila, ki so bila soglasno odobrena. Govorilo je še več vojakov, med njimi po eden iz Koroške in Primorja, nakar so se vršile volitve odbora. Za predsednika je bil izvoljen gosp. Colarić.

Zborovanje je poteklo v lepem redu in brez incidentov. V popoldanskih urah so se zbirale gručice starih znancev in prijateljev, ki so obujali spomine in obnavljali prijateljstvo. Velike množice

udeležencev so se popoldne peljale na Bled, ostali pa so se zvečer vrnili na svoje domove. Mnogi so si uredili potovanje tako, da ostanejo jutri v Ljubljani in si ogledajo velesejem.

Brezje je odeto v praznično obleko; domačini so šli udeležencem vsestransko na roko in ogromnega navala niso zlorabljali, kar udeleženci z zadoščenjem ugotavljajo. Ravno tako so polni hvale tudi o železniški upravi, ki jim je šla vsestransko na roko.

Gospodinska šola

v „Mladiki“, Ljubljana

se prične dne 2. oktobra ob 8. Vpisovanje je dne 1. oktobra ob 9. zjutraj.

Namen gospodinske šole je podati občo gospodinsko naobrazbo in temeljit teoretičen in praktičen pouk v vseh strokah gospodinjstva.

Za sprejem je treba, da je gojenka izpolnila najmanj 16. leto in da se izkaže z izpričevalom dovršene meščanske šole ali njej podobne.

Učni predmeti so: gospodinsko spise, računstvo in knjigovodstvo, vzgojeslovje, življenjstvo, nauk iz gospodinjstva, vrtinarstvo, zdravstvo, serviranje, kuhanje, šivanje, pranje, likanje in vsa domača opravila. Vse navedene predmete poučujejo strokovno izprašane učiteljice, oziroma profesorji.

Vsaka gojenka plača pri vstopu: 50 Din kot pristojbino za učila.

Učenke so ali zunanje, ki stanujejo doma ali drugod, ali pa notranje in stanujejo v internatu, ki je v zvezi z gospodinsko šolo. Zunanje gojenke plačujejo mesečno z ukovino vred 600 Din, notranje pa plačujejo za vso ukovino in ukovino 1100 Din.

Pouk traja od 8. ure zjutraj pa do 6. zvečer. Odmor je med 14. in 15. uro. Učenke so razdeljene v dve skupini, od katerih je ena zaposlena pri šivanju, odnosno pri pranju in likanju, druga pa pri kuhanju. Teoretičen pouk se vrši skupno. Zunanje učenke gredo po 18. uri lahko domov, notranje pa so zaposlene po skupinah pri pripravljanju večerje in pri posebnih urah, kakor pri francoščini, italijanščini, klavirju itd.

V internat gospodinske šole se sprejema tudi učenke drugih šol, ki imajo vso oskrbo in prvotno hrano. Mesečni honorar znaša za te učenke 1000 Din. S seboj imajo prinesiti perilo, obleko določeno po uvidenosti svojih starišev, jedilni pribor in prtiče, posteljno perilo, eno letno in dve zimski odeji ali pernici in blazino. Internat ima svojega domačega zdravnika, ter poleg učiteljice tudi še prefektinjo, ki poučuje francoščino in vodi francosko konverzacijo.

Večerni gospodinski in kuharski tečaji za uradniške soproge, za uradnice in za delavice se bodo tudi letos vršili. Ti tečaji se začnejo tudi prve dni oktobra, trajajo 3 mesece in se vrše po trikrat v tednu od 17. ure dalje. Natančnejše informacije daje ravateljstvo mestne ženske realne gimnazije v Ljubljani.

Dva nesrečna slučaja

Ljubljana, 31. avgusta.

V soboto popoldne je zapustil zapore tukajšnje jetnišnice 65letni Jurij Zorec, znani bivši gostilničar «Pri Juriju» na Toškem čelu. Iz zapora je prinesel precej gotovine in hotel se je temeljito oškodovati za čas, ki ga je moral presedeti v zaporu. Že popoldne je močno popaval po gostilnah v Šiški. Ob 12. je zavil tudi v kavarno in ostal tamkaj do policijske ure. Nato je izjavil prisotnim, da gre spat v St. Vid k Cirmanu in je res odšel v spremstvu nekoga poznanca po cesti proti St. Vidu. V Zgornji Šiški se je znanec od njega poslovil.

Okrog 2.20 zjutraj se je pripeljal pred šišensko stražnico z avtomobilom dežvodja pri trdki Kuštrin, Emerik Blacha in sporočil, da leži na cesti v bližini gostilne «Pri Svedraču» truplo neznanega moškega, ki ga je najbrž povozil kak avtomobil. Blacha se je takoj odpravil s stražnikom na kraj nesreče, kjer so potem dognali, da je mrtvec Jurij Zorec. Imel je razbito lobanjo. Kdo je zakril nesrečo, še ni znano. Kakor nekateri pripovedujejo, je nesrečnega podrl eleganten avto, ki je vozil proti

Gorenjski in so bili v njem trije gosposide in dve dami. Na odredbo policijskega zdravnika dr. Avramoviča so prepeljali truplo v mrtvelnico v Dravljah.

Krvav dogodek se je odigral v soboto zvečer v hiši št. 2 v Gajevi ulici. V tamkajšnji mestni hiši stanuje več strank, med katerimi menda ne vladajo ravno prijateljske razmere. Ko se je ob 8. zvečer vrnil kurjač v Strojnih tovarnah, Štefan Forštnarič, precej vinjen domov, je začel razgrajati po hiši in napadel že na hodniku Angelo Podgorškovo, ki stanuje pri Forštnarjevih. Vprašal jo je, kje je Forštnarjeva, ker pa mu ta ni hotela povedati, jo je udaril dvakrat s pestjo. Nato je odšel za njo v stanovanje in podrl mizo, na kateri je bila svetiljka. Od tam je odšel v stanovanje druge sosedice Berte Habičeve, ki je baže tudi ni mogel trneti. Ta je malo poprej sekala na dvorišču drva in imela sekuro še vedno v roki. Forštnarič ji je prišel groziti. Ko je zbežala in skočila na okno, jo je skušal potegniti nazaj. Habičeva ga je ponovno opozorila, da ga udari s sekuro, ako ne odjenja. Vendar Forštnarič to ni oplašilo. V jezi je Habičeva nato v resnici Forštnariča udarila s sekuro po hrbtu in po glavi, tako da se je hipoma zrušil nezvesten na tla. Na krič so se zbrali ostali prebivalci hiše in poklicali rešilno postajo. Forštnariča so preneljali v splošno bolnico. Njegove rane so težkega značaja in bo najbrže izgubil eno oko. Habičeva je bila aretirana in izročena sodišču, kjer se nahaja tudi njena sekira.

Amundsenov

rolet na Severni tečaj je ušiljen! Kdo ga bo predvajal v Ljubljani?

Dopisi

LITJA. Pri našem sokolskem nastopu dne 6. septembra sodeluje tudi oddelek vojaštva 9. pešad, puka iz Celja, pod vodstvom g. podpor. Bogoljuba Arsovića. Oddelek, ki je žel vso pohvalo letos že v Rogški Slatini, bo žel gotovo tudi vso pohvalo udeležencev našega zleta, zato na svidenje in zdravo!

ST. VID NAD LJUBLJANO. V noči od sobote na nedeljo so šentviški Sokoli nalezili po vasi svoje lepake za javno telovadbo in veselico, ki se vrši v nedeljo dne 6. septembra popoldne pri «Slepem Janezu». Še isto noč so bili vsi odstranjeni, prizaneseno ni bilo niti enemu. Da so ta vandališna zagrešila znani nasprotniki Sokolstva, je jasno. Dejanje odgovarja popolnoma njihovi izobrazbi. Podoben divjaški čin so izvršili letos ob priliki sokolske prireditve dne 6. junija, imena krivcev so znana in bo vložena proti njim ovadba na sodišče.

„Najboljše priporočilo je dobro blago“!

Tvrdba Gričar & Mejač Ustan. 1892

Ljubljana

samo Selenburgova ulica št. 3 samo

Zaloga oblek za gospe, dame in otroke

Bliza se

Iznenadenje za vse nas!

Bliza se

Slovesna otvoritev naše nove sezije!

Bliza se

Svetovni alarm!

„Nemi tožitelj“

je velika senzacionalna kriminalna afeta. V naslovni vlogi nastopa žudečni pes volčjak

„Lux“

Od danes dalje!

LJUBLJANSKI DVOR

Kino Telefon 730.

Predstave: ob delavnikih ob 4., 6., 8., 10. in 9. — Ob nedeljah ob 11., 3., 5., 6., 8. in 9. uri.

Navzlic temu, da danes ni v St. Vidu razbojevanega nobenega lepaka, je sokolsko društvo trdno prepričano, da bo prireditve dne 6. septembra vsestransko dobro uspele. Vsi prijatelji Sokolstva, pridite v nedeljo v St. Vid, da se pokaže neprijateljem Sokolstva moč in kultura ter da so tudi v St. Vidu že minuli časi klerikalnega paševanja.

TOPLICE PRI NOVEM MESTU. V nedeljo dne 9. avgusta se je vršila v Toplicah lepa gasilska slavnost. Ni. Vel. kralj Aleksander je odlikoval zaslužne gasilce za 40-letno in 25-letno delovanje na polju gasilstva Josipa Zupanca, Franca Sitarja, Ignacija Turku in Franca Markovića z zlatimi kolajnami, Josipa Urbančiča, Franca Strniša, Franca Gutmana in Ivana Gorenca pa s srebrnimi kolajnami, katere jim je slovesno pripel sreški poglavar, vladni svetnik g. Svetek. Slavnosti so se udeležila gasilna društva iz Novega mesta, Kandije, Valte vasi in Poljane. Ob 11. uri je bila slavnostna maša na kopalniškem trgu. Po maši je pozdravil gasilstvo in srezekga poglavarja v imenu občine župan Adolf Pečjak. Nato je častil odlikovancem sreški poglavar in jim pripel svetilje na prsa. Slavnostni govor je imel tukajšnji šolski upravitelj Dragotin Gregorc, ki je končal s pozivom k navdušenemu vzklju kralju Aleksandru. Po defiliranju slavljencev in obhodu se je vršil banket, na katerem je bilo izgovorjenih več slavnosti primernih govorov in napišnic. Ob treh se je vršila velika ljudska veselica, ki je trajala pozno v noč.

SV. VID PRI PTUJU. Dne 9. avgusta je blagoslovilo tukajšnje gasilno društvo svojo brizgalno. Krasno vreme je privabilo veliko ljudstva v Sv. Vid, da takega zbora ne pomajajo najstarejši ljudje. Blagoslovljenja se je udeležilo 11 gasilnih društev z 263 člani v kroju, na čelu vrli župni načelnik Kores iz Škol. Sreško poglavarstvo je zastopal g. vladni tajnik, Cerkevno slovesnost je opravil g. župnik. V svojem govoru je orisal pomen gasilnih društev, naglašujoč, da je to društvo med vsemi društvi prvo. Zahvalil se je pa tudi vsem dobrotnikom širom cele župnije in izven nje. Brizgalni je kumoval g. Majhenič s soprogo iz Pobrežja, katerima je priredilo društvo na predvečer slavnosti bakljado in podoknico. Po blagoslovljenju so spremila društva brizgalno v slovesnem obhodu v spravišče, nakar so društva pod poveljstvom domačega poveljnika defilirala pred navzočimi župniki in društvenimi funkcionarji in pred kumom in kumico ter zastopnikom politične oblasti. Za tem se je razvila pod lipami prav animirana ljudska slavnost. Na slavnosti je zapel ptujski kvartet pod taktirko svojega častnega kapelnika g. dr. Salamuna marsikatero lepo narodno pesem. Ljudstvo je pa pod zvoki domače godbe zarajalo po lepi trati. Slavnosti se je udeležilo tudi ptujsko društvo s svojim imenom zaslužnim načelnikom. Da je naš kraj prišel do tako lepe brizgalne, ki je prišla svoj ognjeni krst že lani, gre zahvala tovariškemu duhu v društvu. Društvo napreduje in bo začelo nabirati že za tovrstni avto, da ne bo treba v slučaju nesreče prosjati za konje.

Pravkar je prisel iz Kraljevskega kino na Bledu film

„Tajnost zlatega rova“

(velika pustolovščina)

kateri se predvaja danes v torek in sredo v

Kino „Ideal“

Predstave v nedeljo: dopoldne ob pol 11., popoldne ob 3., pol 5., 6., pol 8. in 9. uri, delavnikih ob 4., 6., pol 8. in 9. uri. 4999-a

Dr. Fran Marinič

zopet redno ordinira 2932

v Mariboru, Trubarjeva ulica 11

od 9.—11. ure in od 2.—4. ure pop.

Za dame:

svileni jumperji najnoveše fazonne, flor nogavice od Din 14.— dalje, svilenke nogavice.

Za gospe:

srajce, naramnice, kravate, nogavice kratke in dolge.

Modna trgovina za dame in gospe

F. & M. Rozman, Ljubljana, Židovska ul. 4.

POZOR!

Opozarjajo se, da eden par nogavic z žigom in znakom (rdečo, modro ali zlato)

„ključ“

traja kakor ključ par drugih. Kupite eden par in prepričajte se. — Nogavice brez žiga „ključ“ so ponarejene.

Kulturni pregled

Ljubljanska drama: Petrovičev «Vozel»

Pecija Petrovič je po svoji plodovitosti, tehniški spretnosti, humanosti in narodnem značaju zelo sličen Brankovcu Nušiću. Nušić je predvsem satirik, Petrovič pa zabavnik brez tendencnosti; prvi je v formi precej ohlapen in v dikeji nediscipliniran, drugi pa čisto nasprotno zgoščen in ekonomičen. Oba zajemata iz srbskega naroda delanja, značaje in govorico. Po njunih komedijah in šaloh poljeta pristni gledališki temperament in živa srbska kri. Zato jih igrajo in jih bodo igrali, so jih gledali, jih gledajo in jih bodo gledali vedno radi. Nušiću so dajali snov Srbi v nekdanjem Beogradu in mala mesta stare Srbije a Petrovič zajema najraje iz Like, Slavonije, Hrvaške. Zato nam je Petrovič v svojih gledaliških igrah bližji razumljivosti, dočim gledamo Nušićeve včasih strupeno objestne satire in drastične tipe kakor pristno balkanske originalne in strmino ob njih. Kakor Nušić je je tudi Petrovič srečnejši v vselem žanru nego v resni drami.

Petrovičeva «Ploha» je na našem odru učinkovala močnejše in resničnejše, nego

«Gozd». Ne dvomim, da bi «Vozel» naša publika prav zelo užajal, ako bi ga dobro igrali. Pri nas pa so ga snoči igrali z vlikom in krikom, z drastičnimi gestami, ki so spominjale na telovadne proste vaje, z vsestranskim pretiravanjem, ki je odbijalo tako, da je bil konec naravnost dobrodošel. Prav žal mi je, da ne morem izvzeti nikogar.

Sicer pa je «Vozel» v vsakem pogledu dosti šibkejša stvarca kakor «Ploha». Vse dejanje je zgrajeno na zameti osebe z osebo in na vrsti neverjetnih slučajnosti. Iz tega je spletel Petrovič sicer z veliko rutino več vozlov, zmešnjavo nad zmešnjavo, toda v svojih sredstvih je zelo neizbrčen in ne zameta niti najstarejših trikov in rekvizitov. V nacionalnost tega sujeta dvomim prav močno. Med kmetiškimi Ličani je taka zgodba neverjetna ter so taki značaji pač nemogoči. Ako bi se vse osebe preoblekle v mestne obleke in bi se vse godilo n. pr. v Zagrebu, bi bilo vse to dosti verjetnejše. Naši igralci sinoči humorosti in fines dialoga niti približno niso izčrpali, značajem pa so se komaj približali.

Fr. G.

Druška dramska premijera v Ljubljani. Angleška veseloigra «Pegica mojega srca» se vrši v sredo dne 2. t. m. ob 8. zvečer v dramskem gledališču. Pri premijeri se zaposlene skoro vse boljše naše dramske moči. Predprodaja v operi.

Ljubljanski operni orkester. V lanskim sezoni t. j. od 1. oktobra 1924. dalje je bila proglašena s strani strokovne organizacije godbenikov nad ljubljanskim opernim orkestrom zopora t. j. da uprava ni mogla skleniti nobenega novega angažmaja za orkester. Za novo sezono 1925-26 pa je sklenila uprava dogovorno z zastopniki opernega orkestra nove službene pogodbe in s tem dvignila tudi zopora, proglašeno nad ljubljano od vseh godbenih organizacij v tu in v inozemstvu. Na podlagi tega je uprava angažirala vse potrebne godbenike. Vsi novodolgi godbeniki so povečini absolutni konservatoriji. Tako imamo danes operni orkester sestavljen sledeče: 6 prvih violon, 4 druge, 3 violje, 3 čela, 3 kontrabasa, celotni les (2 flauti, 2 oboi, 2 klarineta, 2 fagoti), in pihala (4 rogovi, 2 trompeti, 3 pozavne, 1 tuba), tolkala in harfa. Poskrbljeno je tudi, da se orkester lahko izpolni z angleškim rogom in basklarinetom. Redno bo sodelovalo v opernem orkestru 40 angažiranih godbenikov. Uprava je prepričana, da je s tem v veliki meri izpolnila našo opero in da je izvajanje sodobnih modernih

del, katera so za novo sezono objavljena — omogočeno.

Vredijeva «Aida» se vprizori na ljubljanskem odru v sredo dne 2. septembra ob pol 8. zvečer pod vodstvom dirigenta g. Nežeta. V tej operi nastopijo sledeče moči: Aida — gdč. Pirkova, članica Nar. divadla v Brnu, Anneris — ga. Thierry-Kavčnikova, svecenica ga Ribčiča, Ramfisa poje g. Betetto, Radamesa — g. Orlov in kralja Amonasra g. Balaban, kralj egiptovski g. Zupan, sel g. Mohorič. Piese je našel diral solopesalka gna. Tušjakova. Režijo vodi g. Bučar. Začetek točno ob pol 8. Predprodaja vstopnic pri dnevnih blagajni in operi.

Praska gledališča. Nar. divadlo ima ta teden na sporedu: Smetanovo «Prodan nevesto», Rožčevskega «Pana Twardovega», Dvořakovo «Rusalko», Smetanovo «Tajno», Čapkovovo drama «Iz življenja žulke» in opero «Tantalove muke». — Novo nemško gledališče uprizarja: Carmen, Pijačo ljubezni, Grofice Marico, Madame Butterfly. V Stavovskem gledališču je na repertoarju Figarova svatba, vinohradske gledališče pa igra Langerjevo «Perfektjo».

„Šarmantni princ“

Francoska velesenzacija à la «Königsmark»

Dunaj še nima! Ljubljana že ima!

V izložbi trdnice Fran Lukič Pred škofijo.

Najnovejše, prekrasno damsko oblačilo „Tunika“ Res bajno!

Domače vesti

* Inozemski profesorji na Bledu v avdienci. Skupina inozemskih profesorjev, ki so se udeležili mednarodnega kongresa profesorjev v Beogradu, je prispela v nedeljo pod vodstvom profesorja Jeremije Živanovića na Bled in je bila sprejeta od kralja v posebni avdienci. V Ljubljani je sprejel glavne tajnike mednarodnega profesorjskega saveza prof. Belletta, zunanji minister dr. Ninčič, ki se je na potu v Ženevo pripeljal skupno s Stjepanom Radićem z istim vlakom, in se v razgovoru z njim izrazil iskavo o uspehih mednarodnega kongresa profesorjev. Opozoril ga je tudi, da je naša vlada z velikim zanimanjem spremljala razvoj kongresnega zasedanja. Inozemski člani kongresa so odnesli iz naše države najlepše tise in posebno gostoljubnosti našega naroda kar niso mogli prehvaliti.

* Ministrji na potovanju. Minister saobraćaja inž. Radojević je v soboto bil na Bledu sprejet od kralja, ki mu je podpisal več ukazov. V nedeljo dopoldne je g. Radojević obiskal namestnika min. predsednika g. Gjuričiča na Dobrni, popoldne je posetil Rog. Slatino, odkoder se je vrnil včeraj v Beograd. Zunanji minister Ninčič je prispel v nedeljo na Bled ter poročal kralju o pripravah naše delegacije za zasedanje Zveze narodov. Te avdienci je prisostvoval tudi Stjepan Radić. Včeraj zvečer se je g. Ninčič pripeljal v Ljubljano odkoder je s pomočnim brzovlakom nadaljeval svoje potovanje preko Trsta v Ženevo. S popoldanskim dunajskim brzovlakom je prispel do Dobre namestnik min. predsednika g. Marko Gjuričič, ki si je ogledal veleseljem ter se je zvečer odpeljal na Bled, odkoder se danes vrača v Beograd.

* Jugoslovanski obisk na Poljskem. Več je skupina jugoslovanskih gospodarskih strokovnjakov iz Beograda, Ljubljane in Zagreba se pod vodstvom poljskega generalnega konzula v Zagrebu, g. Himelstierja, poda v kratkem na Poljsko, da obišče glavna poljska trgovinska in industrijska centra ter 5. mednarodni Istocni veleseljem v Lwovu. Izletniki bodo na Poljskem sprejeti kot gosti poljske vlade.

* Naši profesorji na študiju v Angliji. Na mednarodnem profesorjskem kongresu, ki se je vršil te dni v Beogradu, je zastopnik angleških profesorjev izjavil, da bo britanska vlada dvasetorice mlajših naših profesorjev omogočila nadaljevanje strokovnih študij v Angliji.

* Naš tobak na razstavi v Frankfurtu. Uprava državnih monopolov je sklenila, da razstavi naš tobak in cigarete na veleselju v Frankfurtu ob Menu, ki se bo vršila od 4. do 7. oktobra.

* 20 letnica Zveze za tujski promet. Z ozirom na naše poročilo v slavnostnem zborovanju Zveze za tujski promet v Sloveniji nas g. notar Hafner naproša za ugotovitev, da na omenjenem zborovanju ni zastopal notarske zbornice, marveč se je slavnosti udeležil kot zastopnik Slovenskega lovškega društva.

* 50 letnica hercegovinske vstaje. V Nevesinju je preteklo soboto cela Hercegovina na slavnosten način proslavila petdesetletnico hercegovinske vstaje. Slavnosti se je udeležilo nad 10.000 ljudi. Metropolit Dimović se je z navdušenimi besedami spominjal junakov, ki so šli v boj za osvoboditev ter je potem blagoslovil temeljni kamen za spomenik kralju Petru I. Osvoboditelju. Pri tej priliki je polkovnik Magdić prebral zbranim občinam kraljevo odredbo, po kateri se 32 pehotni polk imenuje odslej »Nevesinjski polk«.

* Nov kovani drobiž. V soboto je prispela v Gruž druga partija našega kovaneza drobiža po 1 Din in po 50 par. Za drobižem po 2 Din, ki pride dne 5. septembra v promet, bo v kratkem sledil tudi drobiž po 1 Din in po 50 par. Do novega leta se vzame iz prometa ves naš papirnat drobiž.

* Prvi kongres pravnikov kraljevine SHS. Udeležencem pravniškega kongresa se objavlja, da je prometni minister dovolil udeležencem kongresa znižano vožnjo po železnicah in sicer za četrtino običajne cene. — Odbor društva Pravnika.

* Uklenje uporabe čekovnih položnic pri poštnih povzletih in pri poštnih nalogih. Pošlatelji poštnih povzletih in poštnih nalogov so si doslej pogosto pustili poravnati odkupnino s svojimi čekovnimi položnicami, priloženimi poštnim pošiljkam. Ker pa je to v nasprotju s predpisi pravilnika za notranjo pošto službo, je ministrstvo pošte in telegrafa prepovedalo uporabo čekovnih položnic za plačevanje pošiljk proti povzletju in poštnih nalogov.

* Tujski promet v Splitu. Od otvoritve železnice tujski promet v Splitu vedno bolj narašča. Po prijavah hotelov in prenočišč pride v Split dnevno približno 140 tujcev. V avgustu je bilo v Splitu nad 4000 tujcev. To je največje število, ki se doslej še v nobenem letu ni doseglo.

* Vinarska in sadjarska šola v Mariboru, ki je bila doslej dveletna, se je spremenila v enoletno. Pogoji za sprejem so razpisani

tudi v »Kmetovalcu« od 15. avgusta. Prošnje za sprejem se morejo pošiljati še do 1. oktobra, ker je začetek novega šolskega leta za novince preložen na prve dni novembra, o čemer se bo vsakega prosilca posebej svojačasno točno obvestilo.

* Zastopnik celjske občine pri otvoritvi Ljubljanskega veleselja. Kakor se nam poroča, je celjsko mestno občino pri otvoritvi Ljubljanskega veleselja zastopal podžupan g. Dragotin Gobec in ne dr. Karlovšek.

* Mistifikacija. G. Ivan Lah nam sporoča da je bila naša sobotna vest o njegovi poroki z g. Gašparičevo iz Sv. Lenarta, zlobna mistifikacija. Ukretni smo vse potrebno, da doženemo mistifikatorja.

* Nov zdravnik za okrožje Rogaska Slatina. V ponedeljek je pričel ordinirati v Rog. Slatini novi okrožni zdravnik dr. Brabec iz Rogatca, ki se je začasno naselil v vili Pušnik v Sv. Križu pri Rogški Slatini.

* Ljudska univerza je založila naslednje zanimive zvezke: 1. Karel Ozvald: O potrebni socialno-etični orientaciji. 2. Alojzija Stebič: Zaščita zamernih deca in mladine. 3. Dr. Alma Sodnik: O vzgoji deklet. 4. P. S. Finžgar: O lepi knjigi. 5. Dr. Rado Kušec: Cerkev v luči prava in etike. 6. dr. Metod Dolenc: Kaj hoče moderno kazensko pravo. 7. Jos. Wester: O naši srednji šoli. 8. Ing. Juroslav Poerster: O strokovnem šolstvu. Zvezki se dobijo v knjigarnah ali se pa pismeno naročajo pri Zadržni knjigarni, t. z. o. z. v Ljubljani, poštni predal 91.

* Železniški vpojkenci, invalidi in vdove se še enkrat opozarjajo, da se vrši v nedeljo 6. septembra ob pol 3. popoldne v Mestnem domu v Ljubljani shod železniških vpojkencev. Dolžnost vseh članov je, da se shoda polnoštevilno udeleže, da s tem dokažemo, da ne moremo prenašati več gorja, v katerem se nahajamo. Upniki in gospodarji stanovanj zahtevajo svoje. — Odbor.

* Iz Rogaska Slatine. Zakupnik zdraviliške restavracije in kavarne nam javlja, da bo s 1. septembrom znatno znižal cene tako v restavraciji, kakor v kavarni. Ker s tem dnem konča glavna sezona in se znižajo tudi cene za sobe in takse, bodo stroški za zdraviljenje v Rogški Slatini znatno nižji.

* V boju zoper grižo in druge nalezljive bolezni je najuspešnejše desinfekcijsko (razkuževalno) sredstvo »SANITOL«. Zavrti sredstva ne smeš! Dobi se v vseh lekarnah in drogerijah. Izdeluje ga Chemotechna Ljubljana, Mestni trg 10.

* Christofor učni zavod v Ljubljani, najstarejša in najbolj obiskovana, držav. korespondenčna zasebna šola za stenografijo in strojepešje, vpisuje vsak dan na Domobranski cesti 7. — Korespondenčno pismo. — Debata. — Desetprstni sistem. — Veliko pisanih strojev raznih sestav. — Vpisnina 10 Din, mesečna šolnina 120 Din. — Zavod preskrbuje absolventom službo. — Gostinci, ki se vozijo v šolo, obiskujejo lahko trikrat na teden celodnevni pouk, da si prihranijo na voznini. — Šolsko leto prične 1. oktobra ob 8. uri.

* Sokolska loterija. Društvo za zgradbo Sokolskega doma v Sp. Šiški prosi cenj. občinstvo, da pridno sega po srečkah loterije, ki se vrši 8. septembra in katere čist dobiček je namenjen za zgradbo preprotnega doma Sokola v Šiški. Ker mora šiški Sokol prosvetno, kakor tudi telesno vzgojo svojega članstva in naraščajo vršiti v zato najetih in za to delo neprimernih prostorih, prosimo cenj. občinstvo, da mu odpomore iz nevezdržnega stanja s tem, da pridno kupuje srečke. Dobitkov je 3140 v skupni vrednosti Din 200.000 in sicer: glavni dobiček: 1 nov »Ford« avtomobil in drugih 8 dobitkov vsak v vrednosti preko Din 10.000. Denarni dobiček: glavni dobiček: Din 15.000, in drugih osem dobitkov od Din 10 tisoč do Din 500 Srečke se osebno ali pismeno naročajo pri Društvu za zgradbo Sokolskega doma v Sp. Šiški.

* Pazite, da ne boste prevarani! Radi ne-žetih zamenjav, ki se dogajajo, zahtevajte pri trgovcih razločno le mlo »Gazela«! Ponaredbe odklanjajte!

* Javna licitacija. Gradbena direkcija razpisuje na dan 14. septembra II. javno oteratno licitacijo za oddajo zgradbe železobetonkega mostu čez Savo pri Sv. Janezu ob Boh. jezuru. 1724

* Inženjerski diplomski izpit je položen g. Tomo Knez na kemičnem oddelku ljubljanske tehnike.

* »Budha« čaj na veleselju. Oglejte si »He« paviljon št. 461—465. 1720

* Urarska trgovina Ivan Pakiz — veleseljem, paviljon G 305. 1756

* Usmrtitev morilca vojvode Miševića.

V soboto je bil v Štipu usmrčen morilec komitskega vojvode Sto'ana Miševića. Čiro Gligorović Keleš, in sicer ravno tam, kjer je izvršil svoj zločin. Justifikaciji so prisostvovali le uradniki, dočim je bilo od ostalega občinstva navzočih le nekaj oseb. Morilec so pripeljali z avtomobilom v spremstvu orožnikov. Med vožnjo so se mu od strahu ves čas tresla kolena. Po prečitaniu smrtni obsodbe pa je vprašal svečenik, ali

obžaluje svoje dejanje. Keleš je s krepkim glasom odgovoril: »Ne!« Nato je mirno stopil v izkopano jamo in si tudi ni pustil zavzeti oči. Štirje strelci orožnikov so napravili konec njegovemu življenju.

* Železniška nezgoda pri Sevnici. V soboto je bil železniški promet pri Sevnici na progi Zidannost-Zagreb, več ur pretrgan, ker je tovorni vlak skočil s tira. Več vagonov je bilo poškodovanih in je materialna škoda znatna. Človeških žrtv ni bilo. Ker so vagoni potrgali telefonske in brzojavne žice, je bil seveda ne.nogoč vsak razgovor. Vlaki, ki so se nahajali na progi, so se vsled nezgode morali prepeljati na druge proge. Tako so vlaki namenjeni v Maribor, vozili preko Zaprešiča in Varaždina ter so z večurno zamudo prispeli v Maribor. Ob štirih popoldne je bila proga zopet urejena.

* Požar vseh strel. Ob priliki zadnje nevihte je na Teharjih pri Celju udarila strela v Šimencem hram, ki je bil takoj v plametu in je z inventarjem vred pogorel do tal.

* Velik požar v Busovači. V petek je pogorelo v Busovači v Bosni veliko lesno skladišče tvrdke Lehr, Čavič & Jovanović. Zgorelo je nad 3000 kubičnih metrov drv in stavbenega lesa v vrednosti približno 800 tisoč dinarjev.

* Težka nesreča v Beogradu. Pri gradnji državne bolnice v Beogradu se je v soboto pripetila grozna nesreča. Na odru nove zgradbe je bilo v višini 12 metrov nad zemljo zaposlenih osem delavcev. Nenadoma se je zrušil oder in z velike višine so med tramovi in drugim gradbenim materialom treščili na tla delavci. Iz ruševin so potegnili 6 delavcev in 2 delavci ter jih prepeljali v bolnico. Vsi imajo težke poškodbe in le malo upanja, da eden ali drugi ostane pri življenju. Kakor se zatrjuje, je bilo tramovje odra že trilo. Uvedena je stroga preiskava.

* Toča ubila dva brata. Strahoviti ciklon ki je divjal v terek v Bački je zahteval v Starom Svcu tudi dve človeški žrtvi. Brata Peter in Gustav Groshard sta delala v kritičnem času na polju. Nesrečneža nista mogla naiti nikler nobenega zatočišča in je toča oba ubila. Našli so ju naslednjega dne mrtva na polju.

* Veliko neurje v Zagrebu. V nedeljo dopoldne je vladala v Zagrebu strašna sopolara, kateri je sledilo popoldne silno neurje. Okoli treh popoldne je pridivil nad mesto mogoben ciklon. Oblaki prahu in močni vetrovni sunki so naznanjali bližajočo se nevihto. Že čez nekaj minut se je vili strašna ploha. Prvi trenotek se je zdelo, kakor da se je utrgal oblak. Pocestni kanali niso mogli zadosti hitro požirati vodo, vsled česar so bile številne ceste pod vodo. Nevihta je trajala pol ure in izginila potem ravno tako hitro, kakor je prišla. Posebne škode v mestu ni napravila.

* Posestnica berači. V nedeljo je policija v Rogški Slatini aretirala bogato posestnico iz okolice, ki je beračila po parku pri zdravilišču. Nabrala je že 34 dinarjev in zatrljevala stražnika, da mora beračiti, ker ji je toča pobila vse sadje na polju.

Godbene Instrumente

vsakovrstne, za popolne godbe, fanfare in orkestre dobite na veleselju paviljon G 328—26. Trdnica Guido Bardelli. Trst (Trieste), via Milano šte. 15. 4980 a

Vsaka pametna gospodinja gleda na to, da si prihrani prekomerno delo, kar ji obvaruje zdravje in mladost. Ekonomična izraba dela ji je pa omogočena samo ako kuha s pilinom. Zato zahtevajte takoj brezovno maso napolnila in proračune od »Mestne pilinarne«. 341a III

COLOMBO CEYLON TEA

na veleselju paviljon „E“ 90-92.

Se že vrti!

Xdo, kaj? Mlin na veter, ki ga je zgradila tovarna čokolade »Mirim« na veleselju paviljon „K“.

Odprodaja!

Radi preselitve odprodajamo vso zalogo manufakturnega blaga, galanterije in uanja po globoko znižanih cenah. 4681 Ne zamudite ugodne prilike! »DANICA« Majzelj & Rajšel Ljubljana, Turistični trg št. 1.

ON A ON IN ON OBISKUJETA REDHO LE ELITNI KINO MATICA

BERNATOVIC MESTNI TRG 5.

Iz Ljubljane

u— Ljubljana »Esperanta klub« arangos ekskurzijo sur Blegaš sabate la 5-an de Septembro 1925. Porveturo el Ljubljana estos je la 14.50. Supreniro okazos trans Luŝa al Javorje. En Zgornja Žetina oni paŝigos la nokton. Poste oni revenos trans Malenski vrh en Poljane, kie oni povos prigrardi la naskigdomon kiel ankau la tombon de mia fama verkisto Dro Tavčar. Reveturo okazos dimanĉe kun la turista vagonaro. En okazo de malbela vetero oni prokrastos la ekskurzon ĝis sabate la 12-an de Septembro. Oni forveturos je la sama horo. Ĉinaj esperantistoj kaj favorantoj de Esperanto estas kore invititaj. Precizajn informojn oni ricevos ĵaude la 3-an de Septembro en »Narodna kavarina«. — Ljubljana, »Esperanta klub«. 1743

u— Kdor se udeleži ljubljanskega veleselja, naj poseti tudi družabni večer, ki ga priredi mestna Orjuna Ljubljana v areni Narodnega doma. Spored je zelo zanimiv, svira salonski orkester. Za prvovrstno plačilo in jedila je preskrbljeno. Vabimo posebno vnanje člane organizacije.

u— Nemška doga, psica, 2 leti stara, lepa, dreštrana zanesljiva čuvajka in mladiček, 10 tednov star, oba imata rodovnike, se prodasta na Rimski cesti št. 19 pri konjskem mesarju Pušniku. 1754

u— Sestanek članov društva slovenskih absolventov kmetijskih šol se vrši v soboto dne 5. septembra ob 10. uri dopoldne v gostilni pri »Novem svetu« (Prešernova soba) na Gosposvetski cesti. Razpravljalo se bo o nujnovažnih društvenih zadevah, zlasti o event. razidu društva ter pristupu k društvu »Kmetijskih strokovnjakov za Slovenijo«. Prosimo točne in sigurne udeležbe. — Odbor. 1752

u— Parno in kadno kopališče v hotelu »Sion« bo za čas veleselja odprto vsak dan od 7. do 18. ure. 1719

u— Najnovejše bluze, otroške in damske obleke, priporoča Kristofič-Bučar.

u— Društvo najemnikov za Slovenijo opozarja, da se vrši prihodnja javna odhorovala seja jutri, dne 2. septembra ob 20. uri v veliki dvorani Mestnega doma. Društvena pisarna daje članom dnevno od 18. do 20. ure informacije Sv. Petra cesti št. 12, podprilike, vhod iz ulice »Za Črešlom«.

u— Umrl v Ljubljani. Zadnja dva dneva so bili prijavljeni sledeči smrtni slučaj: Anton Mrak, finančni računski nadzornik v pok., 73 let. — Marija Puchar, posestnikova žena, 60 let. — Mihael Kostanjšek, mistlonski brat, 70 let. — Frančiška Zveglj, livarjeva žena, 43 let. — Terezija Mallner, nadšumarjeva vdova, 75 let.

u— Policijske prijave. Od nedelje na ponedeljek so bili prijavljeni policiji sledeči slučaji: 1 tatvina, 1 telesna poškodba, 1 poskoda tuje lastnine, 1 prestopke nepravilne vožnje, 2 prestopka kaljenja nočnega miru, 2 prestopka obrtnega reda, 1 posest orožja brez dovoljenja, 1 nezgoda, 9 prestopkov cestnega policijskega reda in 1 prestopok avtomobilskih predpisov. Areteti je bilo izvršenih 5 in sicer: 4 radi pijanosti in 1 radi razgrajanja.

u— Žepna tatvina. Leopoldu Kovaču iz Podgorice pri Savi je neznan žepar izmaknil na Krekovem trgu iz žepa listnico z vsebino 200 Din gotovine in raznimi listinami.

u— Trdnica Ivan Savnik, Kranj. V paviljonu H 424 je razstavila svoje izdelke trdnica Ivan Savnik iz Kranja. Najrazličnejše galanterijske itd. blago je tu nagromadeno, predvsem pa opozarjamo naše sportnike in lovce na res izvrstne nahrbtnike domačega izdelka v vseh oblikah in velikostih in v kvaliteti, ki daleko prekaša kvaliteto importiranega blaga te vrste. Tudi naravnice lastnega izdelka za vse zahteve in okuse, ki v trpežnosti nadkrijujejo vse importirane izdelke, ima trdnica razstavljene in opozarjamo predvsem g. trgovce na to, da poleg tega, da bodo z blagom bolj zadovoljni, kakor že ga kupijo od inozemskih trdnic, še podpirajo priznana narodno podjetje. 1753

u— Glasbeni instrumenti na veleselju. Na letošnjem veleselju vzbuja posebno pozornost razstava ene najsposobnejših trdnic na polju glasbenih instrumentov, Guido Bardelli iz Trsta, via Milano št. 15, v paviljonu G 328/26. Okoli te razstave je živahno vrvenje, različni glasbeniki preizkušajo instrumente in soglasna je sodba, da so vsi instrumenti predvsem izvrstno intonirani. Na priznana izvrstno tvrdko, ki je oskrbele že 6 naših popolnih godb z vsemi pihali, opozarjamo predvsem naša društva, ki si nameravajo nabaviti instrumente, ker sedaj se jim nudi ugodna prilika nabaviti si res prvovrstne instrumente iz prve roke. 1753

u— Uspeh domače industrije železnega pohištva. Lepo kolekcijo vzorcev je izločila trdnica »Zmaj« iz Zagreba, znana že iz lanskega veleselja. Kakor čujemo, je tudi letos na dan otvoritve imela priliko številno zaključkov. 1757

Damski filc klobuki

v najmodernejših barvah se dobijo najceneje v modnem salonu

Z. Mahnič-Gorjanc Kopitarjeva ulica šte. 1.

To je pravo čudo,

vzklikajo nekateri, ko ogledujejo na veleselju velikanski 5 metrov visoki stolp, ki je zgrajen iz samih makaronskih tovarne »PEKARICE«

Iz Maribora

a— Borza dela. Pri državni borzi dela v Mariboru je bilo od 23. do 29. avgusta 135 prostih služb prijavljenih. 241 oseb je iskalo dela, v 37 slučajih je borza uspešno posredovala.

a— Požar. Pred kratkim smo poročali o požaru v ključavničarskih delavnicah gosp. Vudlerja na Meljski cesti. V soboto ob pol 11. ponoči pa je ponovno izbruhnil požar v isti tovarni. Požarna bramba je pogasila ogenj. Domnevajo, da je bil ogenj podtaknjen.

a— Mariborski župan dr. Jože Leskovar se je vrnil z dopusta in nastopil z 28. avgustom svoje službeno mesto.

a— Minister pravde v Mariboru. V nedeljo je prispel v Maribor minister pravde in zastopnik ministrskega predsednika g. Marko Gjuričič s soprogo. Spremljal ga je bivši minister Joca Jovanović. Po kratkem ogledu mesta sta se odlična gosta vrnila na Dobrno, kjer se mudita na letovišču.

a— Vlom v Pobrežju. V soboto zjutraj okoli dveh so v lomili neznan lopov v trgovino g. Horvata na Cesti Marija na Brezje v Pobrežju. Sneli so okna in vrata trgovine in odnesli razno blago kot perilo, živila in tudi denar v gotovini. Škode trpi trgovec 10.000 Din.

Iz Celja

e— Novo cene živlom. Mestni magistrat je zopet izdal nov razglas o cenah mesa, kruha in mleka, ki veljajo od 1. septembra naprej do nove odredbe. Cene so v splošnem ostale, le pri mesu so se za dinar pri kilogramu zvišale, ker je zadržala mesarjev opetovano poudarjalo in slednjič tudi dokazala, da so se radi izvoza živine v sosedne države cene živili zvišale nekoliko in menda tudi samo mimogrede zvišale. Značilno pa je in važno, da so regulirane cene kruha in da morajo peki odslej prodajati kruha na vago, da bodo za vselej izključene zlorabe, ki bi se mogle goditi.

e— Obrtno - knjigovodski tečaj je obiskovalo 36 interesentov, med njimi 30 moških in 6 žensk. Tečaj je trajal šest tednov. Obisk je bil zelo lep. Obravnavalo se je poslovanje v mali in srednji obrti. Posebno pažljivo pa so posvečali obrtni kalkulaciji in določitvi odstotkov za režije. Tečaj je vodil g. učitelj Makso Wudler, kateremu so udeleženci na poseben način izrazili svojo zahvalnost za trud in vneto.

e— Začetek pouka na obeh mestnih osnovnih šolah. Dne 1. septembra je vpisovanje za novince in novinke prvega in višjih razredov, dne 2. septembra pa otvoritvena služba božja v farni cerkvi ob pol 9. uri. Mladina naj pride ta dan v šolo kmalu po 8. uri zjutraj. Takoj po cerkvenem opraviilu je konferenca. Glasom najnovejšega odloka šol, oblasti se prične redni šolski pouk šele v soboto dne 5. septembra ob 8. uri zjutraj. Do tega dne pa se urejujejo razredi ter je mladina 3. in 4. septembra še pouka prosta.

e— Plavališče Diana na Bregu pri Celju ostane radi izredno ugodnih in prijetnih savinskih kopeli še do vstetega 10. septembra odprto. Voda ima dnevno 14 do 16 stopinj R in kopel v Savinji je posebno v popoldanskih urah ob toplih solčnih žarkih pravi užitek.

e— Porotni slučaj. Za jesensko porotno zasedanje, ki se prične v terek, dne 1. septembra pri okrožnem sodišču v Celju, so razpisani sledeči porotni slučaji: danes, 1. septembra Miha Zorko (požig) in Jurij Krajnc (posilstvo); v sredo Angela Smilala (detomor), Elizabeta Zmrzjak (detomor) in Ana Žurej (umor); v četrtek Vinko Velikovrh (tatvina), Gašpar Pepevanik (tatvina) in Martin Glawatsch (tatvina); v petek: Franc Mastnak (uboj) in Josip Dvoršak (požig); v soboto: Ivan Gajšek (goljufija in umor) in Julij Jančar (požig).

Gostilna »Koroški dom«

Ljubljana, Poljanska cesta (nasproti finančne delegacije) se priporoča za okusno domaco hrano in pristno pljačo. Sprejemajo se tudi abonenti. 4937 a S spoštovanjem Kati Korošec.

Gospodje

F. P. VIDIC & Komp. in ANTON KOVAČIČ tovarne peč in štedilnikov

Ljubljana

Prešernova ulica

Dolžnost mi je, da se za od Vas izvršeno pečarsko delo i. s. dobava in postavljanje velikega hotelskega štedilnika toplo zahvaljujem.

Štedilnik je obložen z lepimi belimi emajli ploščami, ima prvovrstno železje z vsemi za veliki hotelski obrat potrebnimi deli, kakor tudi napeljava za vodo.

Dobavljene pečnice in železje je v vsakem oziru solidno in prvovrstno, kakor je tudi montiranje štedilnika, kateri izvrstno kuri in rabi primerno malo kuriva, brezhibno.

Prav rad pokažem to strokovnjaško in tudi po nizki ceni izvršeno delo, ter povabim svoje stanovske kolege gostilničarje, hotelirje in tudi hišne posostnike v izven Ljubljane da si blagovolijo ta zares lepi štedilnik ogledati in pri potrebi naročiti štedilnike kakor tudi peč pri Vaši trdnici.

Pozdravim z odličnim spoštovanjem Franc Miklič

MODNI SALON ZDENKA RODIČ, LJUBLJANA, MIKLOŠIČEVA CESTA 10

zopet otvorjen in sprejema naročila od 1. sept. dalje.

Iz življenja in sveta

Nebo v septembru

September je za astronome-amaterje najprikladnejši mesec. Nastane razmeroma kmalu tema in noči so večinoma zelo ugodne za opazovanje nebesnih teles. Letos sta glavna predmeta opazovanja Jupiter s svojimi spremeljivci in Uran, ki gre zdaj skozi opozicijo. Zvezdoslovce zanima poleg tega tudi več letos odkritih kometov, ki pa niso tako svetli, da bi jih mogli z uspehom opazovati amaterji.

Solnce je začetkom septembra še za 54' severno od nebesnega ekvatorja in se stalno niža. Ekvator prekršča 23. septembra ob 14.43, ko stopi v znamenje Tehtnice. V tem trenutku se pričenja astronomična jesen. Potem se čedalje bolj niža pod ekvator in bo 1. oktobra popoldne že za 3'4" pod njim. V septembru gre torej nazaj za 11'28". Zato se dan hitro krči, zlasti zvečer. 1. septembra traja dan 13 ur 28 minut, 1. oktobra pa samo še 11 ur 42 minut. V septembru se torej skrči za 1 uro 46 minut. Zemlja se na svoji letni poti čedalje bolj približuje solncu. Izražena v edinicah znaša razdaja med zemljo in solncem 1. septembra 1.009, 1. oktobra pa 1.001. S tem dozdevni solnični premer narašča, in sicer od 31'45" dne 1. septembra do 32'1" dne 1. oktobra.

Luna, Glavne lune faze bodo: ščipali polna luna 2. septembra ob 20.53, zadnji krajec 10. septembra ob 1.12, mlaj 18. septembra ob 5.12 in prvi krajec 25. septembra ob 12.51. Luna je bila najbližje zemlji danes 1. septembra ob 7. jutraj, ko je znašal njen premer pod očesnim kotom 33'10". Najdalje od zemlje bo 13. septembra ob 8 (dozdevni premer samo 29'33"), potem pa zopet najbližje zemlji 29. septembra ob 6. uri, ko bo znašal njen dozdevni premer 32'34". Glede na nebesni ekvator bo luna pot v septembru sledeča: začetkom septembra je luna pod ekvatorjem in se mu približuje. Ekvator prekorači 5. septembra popoldne. Potem se zopet oddaljuje od njega in bo najvišje nad ekvatorjem 12. septembra ob 3. jutraj (deklinacija + 20°59'); nato se zopet spušča nazaj in prekorači ekvator 19. septembra popoldne. Najnižje je pod ekvatorjem ob 26. septembra ob 5. jutraj (deklinacija - 21°6'). V noči od 28. na 29. septembra pokrije luna stalnico Gamma v kozorogu (velikost 3.8). Luna bo razsvetljena na tri četrtine, in sicer na zapadni strani. Stalna izgine na jugovzhodnem nerazsvetljenem delu baš o polnočju in se pojavi zopet čez 23 minut na jugozapadni strani lune, ki bo razsvetljena. Ta nebesni pojav bomo lahko opazovali, če bo nebo jasno.

Planeti. Merkur bo najdalj proti zapadu (za 17°56') od solca 11. septembra in zato ga bomo videli ob tem času pred solničnim vzhodom na vzhodnem delu nebosklona. Merkur je ob tem času zelo blizu znane stalnice Regula v sozvezdju Leva. S prostim očesom ga bomo lahko v tej legi lepo videli. Venera je stalno večernica in jo lahko opazujemo takoj po solničnem zahodu. Zahajala pa že čez eno uro po solničnem zahodu. Mars bo 13. septembra v konjunkciji s solncem in ga torej ne bo mogoče opazovati. Jupiter je v sozvezdju Strelca. — Opazovanje tega je september zelo ugoden. V njegovi bližini je mnogo stalnic. Najvišje na nebosklonu je zvečer in zahaja začetkom septembra o polnočju, konec septembra pa že po 22. uri. Z manjšim daljnogledom lahko opazujemo sledeče mrke poednih Jupitrovih lunic: 10. septembra ob 20.39 konec mrka T. lunice, 15. septembra ob 21.39 konec mrka II. lunice, 17. septembra ob 20.33 konec mrka II. lunice, 17. septembra ob 22.34 konec mrka I. lunice, 22. septembra ob 22.10 začetek mrka III. lunice in 26. septembra ob 18.56 konec mrka I. lunice. Saturn je v sozvezdju Tehtnice severozapadno od stalnice Mi. Takoj zvečer ga še lahko vidimo, potem pa kmalu zahaja, in sicer začetkom septembra ob 21. koncem pa ob 19. uri. Čas za opazovanje tega planeta je torej že minul. — Uran je v sozvezdju Rib (na meji s sozvezdjem Vodnarja) in bo 16. septembra v opoziciji s solncem. Nad obzorjem ostane vsa noč. Zdej je torej najlepša priložnost za opazovanje tega planeta. V manjšem daljnogledu ga vidimo kot kroglaček s premerom 3.1", dočim vidimo stalnice samo kot svetle točke. Neptun je v sozvezdju Rib blizu stalnice Psi (zapadno od Regule). Vzhaja začetkom septembra ob 4. jutraj, koncem septembra pa ob 2. Ta planet je zdaj na videz osme velikosti, tako, da ga lahko opazujemo z večjim daljnogledom.

Meteorji. V septembru krožijo samo sekundarni roji meteorjev. Nekoliko pomembnejši roji imajo sledeče radiante: pri stalnici Gamma v Perzeju (od začetka septembra do 22. t. m.), pri stalnici Beta in Gamma v sozvezdju Rib (od 3. do 8. septembra) in pri stalnici Eta v Vozu (od 12. do konca septembra). Kometi. Letos odkritim kometom se je pridružil še Wolflov komet, ki ga je odkril Stobbe v Bergedorfu. Ta komet je bil pri odkritju v sozvezdju Pegaza, ker je pa samo 12. velikosti, ga je mogoče opazovati le z najboljšimi daljnogledi. Zanimivo je, da pričakujejo zvezdoslovci letos še pet kometov, ki se povrnejo iz svetovnega prostora. Koncem maja je odkril Watson na zvezdarni v Kapstadu »novo« zvezdo v sozvezdju Slikarskega stola na južni strani nebosklona. Pri odkritju je bila

njena velikost 2.4, pozneje pa se je ta zvezda znatno povečala. V naših krajih se ne vidi.

Položaj zvezdnega firmamenta začetkom septembra ob 22. uri, sredi septembra ob 21. uri in koncem septembra ob 20. uri: V zenitu Labod, proti severu Cefeus in Mala Medvedica, severovzhodno Kasiopeja in Perzej, v obzorju Voz, vzhodno Andromeda, Trikotnik in Beran, jugovzhodno Pegaz, Ribe in Vodnar, na jugu Orel, Delfin, Kozorog in Strelec, na jugozapadu Lira, Herkul, Gadonožec in Gad, na zapadu Krona in Books, na severozapadu Zmaj, Velika Medvedica in Vrtinci.

Revizija opičjega procesa

Gosovo bo še vsem v spominu opičji proces v Daytonu v državi Tennessee v Severni Ameriki, v katerem je bil gimnazijski profesor obsojen na 100 dolarjev kazni, ker je kljub prepovedi zakona te države razlagal učencem Darwinovo teorijo in učil, da izvirajo človek od opice. Ves svet je imel dobrih 14 dni uprte oči v Dayton, kjer je bil obtožene pravzaprav le postranska oseba in sta si v resnici stopila pred sodnikom nasproti dva svetovna nazora: struja, ki zagovarja sv. pismo in pravi, da je le to res, kar je v njem zapisano, da je torej zemlja stara le dobrih 6000 let, in pa moderna veda. Zmagali so okosteneji fundamentalisti z bivšim državnim tajnikom Bryanom na čelu, ki je par dni po procesu nenadoma umrl.

Sedaj se je našel v Zedinjenih državah mož, ki je zopet našel razvojno teorijo in vložil tožbo za revizijo opičjega procesa. Je to neki Wilson, tennessejski državljani, ki je vložil tožbo pri najvišjem sodišču v Washingtonu proti vladi svoje države. Kot stranski tožitelji nastopa branitelj profesorja Scopea, ki ga je zagovarjal pri opičjem procesu in ki bo zastopal tudi Wilsona pri prihodnji sodni razpravi.

Gospod Wilson pravi v svoji tožbi, da je oče petero sinov, ki obiskujejo šole v državi Tennessee. Njihovo vzgojo zelo omejuje zakon, ki prepoveduje omenjati Darwinovo teorijo v učnem načrtu. Nadalje pravi, da nasprotuje omejitve pouka ameriški ustavi in prihaia tudi v navzkrižje s svobodo vesti. Ni čuda, da je svet zelo radoveden, kako bo izpadla nova razprava pred najvišjim sodiščem Zedinjenih držav. Washingtonsko sodišče se bo moralo kot najvišja instanca izreči, ali nasprotuje tennessejski zakon ameriški ustavi. Ako potrdi to vprašanje, je s tem dokazana nezakonitost znane prepovedi države Tennessee. Zakaj ustava poednih držav ameriške Unije ne sme ničesar vsebovati, kar nasprotuje ustavi Zedinjenih držav v celoti.

Zadnji tur

Človek je najhujši sovražnik divjih živali. Saj beže pred njim, toda on jim sledi v zadnja zavetišča in zver prej ali slej zatre. V časih Aristotela je bilo še dosti levov na severnem Grškem, Volk in medved sta izginila na Angleškem že v X. stoletju. Zadnji merlasec je bil tam ustreljen 1. 1659. Do sredine XVII. stoletja so se držali medvedje v Vogeških hribih na Francoskem. Zadnji izmed njih je bil ustreljen na Nemškem v Münsterju 1. 1786. Zdej pa ravno tako izumirajo morski sesalci, slon, žirafa, nosorog in vodni konji.

Tekom vojne je na slovanskem ozemlju bila uničena ena izmed najstarejših evropskih živali — tur ali evropski bizon. Nekoč je bil razširen ta bik od Sibirije do Španske, kjer se še zdaj vidijo njegove slike v špiljah. Turi, ki so dali ime tudi našemu Turjaku, so hitro nazadovali. Na Francoskem so izginili v XV. stoletju, na Pruskem so se držali od 1. 1775. na Sedmograškem do leta 1790. Začetkom XIX. stoletja so se ohra nili tudi na Beloveškem pragozdu na Poljskem in v Kavkazu. Kraseca, 120 tisoč ha razsežen kompleks Bele Veže je stal pod varstvom poljskih kraljev in pozneje ruskih carjev. Divji lovci so se pošiljali v Sibirijo! Vendar so se množili tudi le počasi. V času Napoleonovih vojn jih je bilo le 300, l. 1820. — 500, l. 1860. je zabeležila čreda višek svoje ga razvoja — 1578 turov. Nato pa je bilo njih število zopet nazadovalo. Leta 1905. so našli le še 700 glav. Deloma je to zakrivila lovska pravica veljakov, pripomoglo pa je le - temu tudi naraščanje prebivalstva. Kmetje so odjedali turu vedno več lok. Tur, ki polje v ujetništvu 16 kg krme ali 200 l ovsu, je imel v človeški oskrbi le 6 kg krme. Razven tega so pričeli gojiti v Beloveškem gozdu divje koze, merlasec, jelene, in to je zopet zmanjšalo zalogo krme. Le v zadnjem času je poljsko-rusko ministrstvo dvora osvobodilo kri turu v kavkaškimi biki. Turi so jeli poginjati za epidemijami.

Vojna 1914/18. l. je pokončila ture. Leta 1914. je štela Beloveška čreda 737 glav. Ko se je morala l. 1915. ruska vojska umakniti pred Nemci, so ubili Rusi in Nemci dosti turu. Nemci so sicer skrbeli pozneje za čredo in so ponovno končali le stare jalove samice, a l. 1918. je ostalo le še 200 turu. Ko pa so morali Nemci nazaj, so postali turu žrtev vojakov in kmetov. Ugonobili so jih do zadnjega, ki je bil zaklan 12. aprila 1919. Manj znana je zgodovina kavkaških turu, katerih je bilo kakih 500. Ti so bili hrane ter so jih uničili tekom ruske državljanske vojne lovci in tihotanci. —

Zdej ni v Evropi nobenega divjega tura več. Do 70 posameznih bikov pa živi še po parkih bogatašev.

Darila svojcem iz velesojma

kar najprimernejša in koristna, ki bodo Vašo družino gotovo razveselila, si nabavite v paviljonu I. 615—617. na razpolago vsa oblačila. Ne pozabite na najboljše dežne plašče tvrde Drago Schwab, Ljubljana.

× Prijatelji monarhizma iz dobička. Angleski prestolonaslednik je prišel na svojem šestmesečnem potovanju okoli sveta v Buenos Airesu so krojači napravili predi to mesto in sploh vse važnejše kraje v Argentini. Ker je angleski prestolonaslednik že več desetletij, ne samo sedanj, ampak tudi njegovi predniki, kasnejši angleški kralji, merodajen v moški modi, ni čuda, da se vsi gizdalini na svetu ravna po tem visokem gospodu, ki daje ton v moški eleganci. Ker se povsod, kjer se pojavlja princ Waleski, prireajo njemu na čast pojedine in sprejemi in je sploh on središče vsa družabnega življenja v dotičnem kraju, je naravno, da si vsi gizdalini naročajo nove obleke po kroju, ki ga trenutno nosi angleski prestolonaslednik. V Buenos Airesu so krojači napravili predi teden kar 200 večernih in 300 cestnih oblek za gospode. Krojači pravijo, da so v enem tednu zaslužili več kot sicer v treh letih. Pravijo tudi, da imajo kronane glave zelo radi, ker jim dajo toliko zaslužiti. Pa recite, da tudi monarhizem ne nese?

× Nenavaden lov na podgane. Ustanovitelj »revolucijskega gledališča« v Moskvi V. E. Meierhold, je oglašil v ruskih listih, da potrebuje 10.000 živih podgan za nov film in da jih plačuje po 8 centov (4.50 Din) Ker je osem ameriških centov lep znesek za eno podgano, so sedaj vsi moskovski paglavci, berači in drugi delamržeži na nogah in lovijo podgane z vneto, kot bi šlo na milijone. Meierhold namerava s svojim filmom predvsem predložiti občinstvu veliko škodljivost podgan in tudi nevarnost, ker prenašajo kalli najrazličnejših bolezni, posebno klice kuge.

× Belgijska kraljevska dvojica v Marseilles. V kratkem praznuje belgijska kraljevska dvojica srebrno poroko. Ker kralj in kraljica nočeta nikakih oficijelnih prireditvev in želita proslaviti 25letnico svojega zakona na tiem, sta nastopila te dni dalje potovanje v Indijo. Vsaj poučeni krogi zatrjujejo, da je to glavni vzrok njunega potovanja v inozemstvo. V petek sta dospela v Marseille. Suverena sta si v civilu ogledala mesto in potem odpula s parnikom »Majola« proti Indiji.

× Medeni tedni stoletnega. V Santi Anu pri Los Angelesu v Kaliforniji je proslavil potomce prvih španskih naseljenecv v Ameriki, Juan Magana, svoj stoti rojstni dan prav originalno. Pred altar je namreč popeljal svojo sedmo ženo, 56 let staro vdovo. V nasprotju z drugimi, pesimističnimi močmi, ki pravijo, da zakon krajša življenje meni Magana, da je izdatna zakon ska sreča najboljši recept za dolgo in veselo življenje. Zato se je sedaj oženil še stiš v svojem življenju. Prva stotina let — »mladi« ženin hoče namreč še dolgo živeti — je bila po njegovem mnenju najtežja pa tudi najsmrenejša. Življenje se zanj šele začne. Maganov najmlajši otrok je star šele 12 let. Medene tedne hoče preživeti stoletni ženini na svoji farmi in je vsem znancem naročil, naj ga sedaj ne motijo.

× 320 obtožencev pred sodiščem. V petek se je pričela v Kišnevu v Besarabiji velikanška sodna razprava, ki bo trajala več tednov, če ne celo mesecev. Gre namreč za udeležence lanske komunistične vstaje v Tatar-Banaru, ki so jo oblastva udusila le s precejšnjim naporom, ker so dobivali uporniki pomoč iz Rusije. Vsega skupaj je bilo aretiranih 560 ljudi, večinoma kmetov, pa tudi dijakov, učiteljev, uradnikov, trgovcev itd. Med njimi je več žensk. Ves čas sede prijeti v zaporu in čakajo na razpravo. Tekom preiskave, ki je trajala skoraj eno leto, je bilo 240 oseb oproščenih ali le policijsko kaznovanih. Sedaj pride pred sodišče 320 glavnih krivcev, ki so obtoženi ščuvanja poti oblastvom, upora in veleizdaje. Obtožnica je cela knjiga in ima preko 600 strani. Povabljenih je nad 800 obtožiteljskih priči.

× Grozote verskega fanatizma. V belgijskem Kongu v Afriki je hotela skupina verskih fanatikov po zborovanju v bližini Sakanije spreobrniti zamorce s silo k novi veri. V sosednji vasi so poklali 50 zamorcev, ker niso hoteli opustiti poganstva. Vmes je moral poseči oddelek domače policije, ki so ga v vsi fanatiki sprejeli s streli in z noži. V boju je bilo ubitih ali ranjenih več črnih policistov. Belgijska vlada je poslala čete v Sakanijo in okolico, da bi napravila red med domačini, ker so zaradi kljanja silno vznemirjeni.

× 40 milijonov mark za stare knjige. V poslednjih sedmih letih sem izdal okrog 40 milijonov mark za stare knjige in rokopise, je dejal ameriški starinar dr. Rosenbach, preden se je te dni povrnil iz Evrope v Philadelphijo. »Ja mojega sedanjega bivanja v Evropi sem nakupil za kakih osem milijonov mark raznih starinskih knjig in rokopisov. Dobil sem iz zasebne roke naravnost zaklade, ne glede na stvari, ki sem jih kupil na javnih dražbah. Največjo ceno sem moral plačati tokrat za indijski prevod Baxterjeve »Call to the Converted« namreč 132.000 mark. Samo trikrat sem plačal še višjo ceno. V evropskih knjižnicah so še veliki zakladi. Amerika je doslej nakupila le majhen del dragocenih knjig, ki so na prodaj. Mnogo neprecenljivih delov ne bo sploh nikoli prišlo na trg. Ker je popprševanje po starih knjigah in rokopisih v Ameriki vedno večje, morajo rasti tudi cene.

Finalna tekma za kraljev pokal

Zagreb : Split 3 : 1 (1 : 0).

Zagreb, 31. avgusta.

Za večeraj je bila napovedana finalna nogometna tekma med reprezentancama zagrebškega in splitskega nogometnega združenja za kraljev pokal. Ker je bilo igrišče v Maksimiru radi dežja razmočeno, so Splitsčani zahtevali, da se mora tekma odgoditi. Zagrebčani so proti temu protestirali, sodnik Jokšić pa je kljub temu odločil, da je igrišče neprimerno in da naj se tekma zato odloži. Med publiko, ki jo je bilo zbrano več tisočev, je prišlo radi tega do burnih prizorov, da je morala nastopiti policija, da je vzdržala red in preprečila grozeče stiske na sodnika. Zagrebški nogometni združenje se je pritožilo na JNS, ki pa je odobril stališče sodnika.

Tako se je tekma vršila šele danes popoldne na istem igrišču. Zbralo se je zopet več tisoč ljudi. Zagrebčani so zahtevali drugega sodnika, na kar so Splitsčani pristali, toda le pod pogojem, da bo vodil tekmo Fabris. Ker pa je ta odklonil, je ostal večerajšnji sodnik.

Tekma je bila silno ostra. Obe moštvu sta si bili skoro enako močni, le obramba Zagrebčanov je bila boljša od splitske. Tekma je tudi pripadala, da so zmagali Zagrebčani in sicer v razmerju 3 : 1. Polčas je bil 1 : 0. Gole sta zabila za Zagrebčane Pavle ković 2. Periša 1 gol za Split pa Poduje.

Lahkoatletsko prvenstvo Slovenije

Prvak v moški lahkoatletiki Primorje.

Prvak v ženski lahkoatletiki Ilirija.

V nedeljo se je nadaljeval boj za lahkoatletsko prvenstvo Slovenije. ASK. Primorje je iztrgalo prvenstvo v moški lahki atletiki Iliriji, ki pa je dosegla letos prvenstvo 2.90 m. 3. Vrhovec J. 2.80 m (vsi Ilirija).

Skok ob palici (4 tekmovalci): 1. Strekelj 300 m, izenačen slov. rekord. 2. Gregorka 2.90 m. 3. Vrhovec J. 2.80 m (vsi Ilirija).

Met diska (9 tek.): 1. Vrhovec (Ilirija) 33.38 m (nov slov. rekord), 2. Podobnik 32.25 m. 3. Slamič H. 32.18 m (oba ASK.).

Tek 5000 m (10 tek.): 1. Deržaj (Il.) 17:08 (nov slov. rekord), 2. Slapničar (ASK.). 3. De Reggi (Il.).

Tek 800 m (7 tek.): 1. Zupančič Lado (Ilirija) 2:10 (nov slov. rekord), 2. Arhar France. 3. Roth (Il.).

Tek 400 m: 1. Valtrčič (ASK.) 53.9 sek., 2. Močan (Celje), 3. dr. Perpar (ASK.).

Skok v daljavo (9 tek.): 1. dr. Perpar 6.14 m (nov slov. rekord), 2. Jančigaj 5.89 m (oba ASK.), 3. Stepinšek (Il.) 5.69 m.

Troskok (11 tek.): 1. dr. Perpar 12.115 m (nov slov. rekord), 2. Vukmanović (oba ASK.) 11.70, 3. Jegličič (Rapid) 11.60 m.

Met krogla (7 tek.): 1. Derganc (Ilirija) 11.332 m, 2. Vukmanović (ASK.) 10.21 m. 3. Zupan O. (Il.) 10.03 m.

Met krogla (7 tek.): 1. Derganc (Ilirija) 11.332 m, 2. Vukmanović (ASK.) 10.21 m. 3. Zupan O. (Il.) 10.03 m.

Tek 200 m finale: 1. Valtrčič, 2. Perpar (oba ASK.), 3. Stepinšek (Il.).

Stafeta 4 × 100 m (3 stafete): 1. Primorje 47.8, 2. S. K. Celje, 3. Ilirija.

DAME:

Tek 200 m: 1. Santel D. (ASK.) 28.8 sek. (izenačen jug. rekord), 2. Oman, 3. Bernik (oba Ilirija).

Met krogla (6 tek.): 1. Bernik (Il.) 8.192 m, 2. Jerina (ASK.) 7.202 m, 3. Jermol (Il.) 7.182 m.

Tek 100 m: 1. Oman (Il.) 13.1 (nov jug. rekord), 2. Santel Duša (ASK.), 3. Bernik (Ilirija).

Met diska (7 tek.): 1. Prevec S. (ASK.) 20.95 m, 2. Erber 20.45 m, 3. Tratnik 19.86 m (oba Il.).

Met koplja (5 tek.): 1. Bernik (Il.) 24.83 m, 2. Sever (ASK.) 22.52, 3. Prevec S. (ASK.) 22.19 m.

Stafeta 4 × 60 m: (2 stafete): 1. S. K. Ilirija 34.1 sek., 2. ASK.

Nedeljski nogomet

MARIBOR: S. K. Maribor : Beograjski tehnikovi 13 : 1 (7 : 0). Tim beograjskih tehnikov ni pokazal najmanjšega znanja o nogometu. Maribor je ob absolutni premoji v lepi igri imel otročje lahek posel. Neodločnosti napadalne vrste je pripisovati, da ni bil score še enkrat večji. Gole so zabili za Maribor Vodeb 6, Turina 3, Hrešak 2, Skrobar in Simončič po 1. Znani in priljubljeni Mariborovi in reprezentančni levi branilec g. Vagner je nastopil v tej tekmi stojič za barve SSK. Maribora. Pri tekmi mu je bila podarjena od kluba v spomin lepa srebrna zapestna ura in šopek cvetlic.

DUNAJ: Prvi dan prvenstvenih tekem so bila vsa igrišča polna gledalcev. Vsi boji so bili zelo zanimivi. Rezultati so: Hakoah : Wacker 5 : 1 (3 : 0), Floridsdorfer Rapid 2 : 1 (1 : 1), Amateure : Admira 4 : 2 (1 : 2), Vienna : WAC 3 : 0 (2 : 0), Sportklub : Simmering 3 : 1 (2 : 0), Slovan : Hertha 1 : 0 (0 : 0).

BUDIMPESTA: MTK : FTC 4 : 1. Prvenstvena.

PRAGA: Slavija : UTE (Budimpešta) 3 : 2 (2 : 1), Vrsovice : Liben 5 : 4 (1 : 2); prvenstvene tekme: Praga VII : Union 2:2 6 : 2 (2 : 0), Rapid : Viktorija Nusle 3 : 1 (1 : 0).

Karlove Vary: Sparta (Praga) : KFK. 8 : 3.

TOPLICE: TFC : Čechie Karlin 5 : 1.

FRANKFURT: Severna Nemčija : Južna Nemčija 4 : 1.

LEIPZIG: Zapadna Nemčija : Srednja Nemčija 2 : 0.

BERLIN: Hertha (Dunaj) : Berliner S. C 3 : 1.

Sport

LVOV: S. C. Lodz : Hasmonca 1 : 0.
KRAKOV: Wisla : Wacker (Wien) 1:0.
HELSINGFORS: Finska : Poljska 2 : 2.

Kolesarsko prvenstvo Slovenije

Prvak Josip Solar (kol. Ilirija.)

V nedeljo se je vršila ena najbolj važnih kolesarskih tekem Slovenije. Šlo je za prvenstvo. A. S. K. Primorje je zadnjo nedeljo priredilo tekmo na progi Ljubljana - Krka - Ljubljana - Kranj - Mengeš - Ljubljana. Ta tekma je bila nekaka preizkušnja za prvenstveno tekmo, zlasti radi tega, ker se prijavljeni hrvaški kolesarji zaradi tekme za prvenstvo Hvatske in Slavonije niso mogli udeležiti. Izid prvenstvene dirke je bil precej negotov, ker je dirka predzadnje nedelje jasno pokazala, da bo prišlo do ostrega boja med Solarjem, Kosmatinom, Glavičem in Hvalom. Vendar pa se je Solar že pri 15 km odtrgal od ostalih ter vodil do cilja, kamor je došel deset minut pred ostalimi, in sicer v času 4:25.16. Kosmatin in Glavič sta imela defekte. Vsi ostali so sledili v nastopnem redu: 2. Hvala Gorazd (ASK. Primorje) 4:35:45, 3. Breznik (Kol. klub Perun, Maribor) 4:45:29, 4. Zanoškar Srečko (K. K. Sava, Ljubljana) 4:48:02, 5. Glavič Hinko (A. S. K. Primorje) 5:10:09, 6. Dolenc J. (ASK. Primorje) 5:25, 7. Kosmatin Ivan (ASK. Primorje) 5:34, 8. Bračič Maks (kol. klub »Edelweis«, Maribor) 5:49, 9. Zupančič J. (Klub celjskih kolesarjev).

Zmagovalci so od cilja pri km 1. na Dusanjski cesti privzeli naravnost na velesojem, kjer jih je zbrano občinstvo živahno pozdravilo. Zvečer so je na velesojem izvršila razdelitev nagrad, ter je prvak Solar prevzel prehodni pokal kolesarske Ilirije.

Kolesarsko državno prvenstvo

Kolesarski savez kraljevine SHS. razpisuje dirko za državno prvenstvo SHS za leto 1925/26 na dan 6. septembra t. l. Proga Ljubljana - Zagreb km 145. Dirka je odprta za vse amaterje, kateri so pripadniki SHS. Vsak dirkač mora imeti izkaznico kolesarskega saveza SHS. Prijave poslati na naslov predsednika saveza, g. W. A. Weisler, Zagreb, Marovska ul. 16. Zaključek prijav 3. septembra ob 12. uri popoldne. Prijavnina in vloga za število 20 Din. Podrobni razpis je razviden v trgovini J. Gorec, Palača Ljubljanske kreditne banke.

Hazena Maribor : Merkur 7 : 1 (3 : 0).

Visoka in zaslužna zmaga Mariborovih hazenščak, ki so pokazale razveseljiv napredek, zlasti v skupni igri tima. Najboljši del Mariborove družine je bil napad, ki se je v drugem polčasu uveljavil tudi z odločnim strelom pred golom. Hitro in točno kombinacijo motijo pogosto previsoke žoge. Kritje krilske vrste je bilo včasih taktično pogrešno. Obramba z vratarico še nesigurna. Merkurjeva družina ni imela smisla za skupno igro in je preveč forsirala posameznice. Scortale so za Maribor desno krilo 4, levo krilo 2 in srednja napadalka 1 gol, za Merkur pa desno krilo Sodnik g. Klippstädter nesiguren.

S. K. Disk, Domžale. O priliki praznovanja petletnega obstoja kluba, izvršila je kolesarska sekcija »Diska« handicap dirko na progi Domžale-Gomilsko-Domžale km 87.200, 1. Peterka Franc (10 min. predjuma) vozní čas 3:14:46; 2. Florin Ludvik (mal.) vozní čas 3:15:16; 3. Pirnat Mihael (8 min. predjuma) vozní čas 3:47:12. Med kolesarsko dirko vršila se je prijateljska nogometna tekma med S. K. Disk in »Panov nijo« Zg. Šiška, pri kateri so domačini podlegli s 5 : 1.

Juniorske tekme za pokal S. K. Ilirije. (Službena objava medklubnega odbora) M. O. je verificiral na seji dne 21. VIII. izid zaključnih tekem za prehodni pokal in za udeležno darilo Ilirija : Reka in Mars : Krakovo 3 : 0. Na podlagi tega izida pripada prehodni pokal S. K. Ilirije za leto 1925 S. K. Iliriji, udeležno darilo pa se je izročilo S. K. Marsu. — Iz prebitka juniorskih tekem se je sklenilo prispevati vsakemu udeležencu kluba znesek 110 Din za nabavo žog; nakaznice za gornji znesek so prejeli medtem vsi klubi že pisnimnim putem. — M. O.

S. K. Ilirije nogometna sekcija. Trening juniorske skupine v torek in petek ob 10. popoldne. Rezerva trenira v torek in četrtek ob 17. l. moštvo v sredo ob 18. s Hermesom in v četrtek ob 18. z lastno rezervno. — Seja načelstva v torek ob 20. v kavarni »Evropa«. — Načelnik.

Rumunski prvak »Kilize« S. E. igra v soboto in nedeljo v Ljubljani dve nogometni tekmi z našim prvacom S. K. Ilirija.

ZNP. je imel v nedeljo redno glavno skupščino, ki je potekla v lepem redu in ob skoro popolnem soglasju navzočih delegatov. Skupščina je protestirala proti nameravani preložitvi Jugosl. nogometnega saveza iz Zagreba v Beograd. Vrhile so se le dopolnilne volitve, pri katerih je bil izvoljen za podpredsednika dr. Muravac, za II. tajnika Dürr, za odbornike Kovač, Pšcak, Staroveški, Seter in Milaković.

Gospodarstvo

Tržna poročila

Novosadska blagovna borza (31. t. m.)
Pšenica: baška za avgust 260 — 262,5; banatska, 78 kg, 2 odst., ladja Tisa 263; banatska, 77 kg, 2 odst., ladja Begej 259; baška 77 — 78 kg, 2 odst., ladja Tisa 263; sremska 77 kg, pariteta Ruma 247,5; promet 118 vagonov. Turščica: baška 177,5 sremska, pariteta Vukovar 187,5; promet 12 vagonov. Fižol: sremski beli, pariteta Ruma 250; sremski v vrečah, egalizirani 260; 6 vagonov. Moka: «0» 430; «0gg» 435; 2 vagona. Otrobi: baški, v jutastih vrečah 145; 1 vagon. Tendence mlačna.

Hmelj

Nürnberg, 31. avgusta. Živahna kupčija. 300 bal prodanih. Tržno blago po 400 do 480 mark za 50 kg. Hallertauski hmelj po 475 — 520 mark 50 kg.

== Narodna banka in dinar. Na zadnji plenarni seji uprave Narodne banke se je sklenilo, da se bo dalje vodila dosedanja politika dinarjeve stabilizacije, vendar tako, da se bo še nadalje postopno krepil dinar. Daje se sklenilo, da se akcija za stabilizacijo dinarja uredila zakonitim putem in da se bodo še nadalje dovoljevali redni in izvojni krediti.

== Položaj na tržišču jajc. Produkcija jajc je v zadnjih dneh zopet narasla. Kljub temu so cene dalje čvrste. V inozemstvu so cene nižje, zlasti v Angliji, zaradi česar gre malo našega blaga v inozemstvo.

== Aktivnost zunanje trgovine z Italijo. V prvih petih mesecih t. l. je Italija izvozila v Jugoslavijo blaga v vrednosti 195,9 milijona lir. Istočasno je Italija uvozila iz Jugoslavije blaga v vrednosti 291,4 milijona lir. Jugoslovska trgovinska bilanca je torej napram Italiji aktivna za 95,5 milijona lir. Naš izvoz v Italijo tvorijo v glavnem gradbeni

les, turščica, konj, jajca, kalcijoc cianamid, voln, naš uvoz iz Italije pa bombažno blago, moka volnega blaga, bombažno blago, moka, volnega blaga, bombažne tkanine, riž.

== Močno povpraševanje po umetnih gnojilih. Kakor javlja časopisje, je zanimanje za umetno gnojilo v naši državi letos znatno večje kakor lani, zlasti v Vojvodini, Liku in Bosni. Celó inozemstvo povprašuje po našem blagu. Avstrija, Nemčija in Madžarska so nakupile že nekaj našega blaga. Cene na našem tržišču so čvrste.

== Obilica sadja na naših tržiščih. Na sadna tržišča v naši državi prihaja letos mnogo vsakovrstnega sadja dobre kakovosti. Kljub obilici blaga so cene precej visoke, tako posebno v Sloveniji, kjer je sicer sadna letina v nekaterih krajih vendarle izvirna.

== Podaljšanje izplačanja Vojne škode. Uprava za Vojno škodo je izdala odlok vsem političnim in občinskim oblastvom v mejah Srbije in Črne gore, s katerim obvešča, da je rok izplačanja Vojne škode podaljšana do 30. septembra t. l. To podaljšanje se je izvršilo zaradi spremembe člena 12. zakona o izplačanju Vojne škode, ki je sedaj stopil v veljavo. Po tem roku bo izplačevanje vršila uprava za Vojno škodo.

== Likvidacija banke. Srpska zadružna banka d. d. v Novem Sadu je sklicala delničarje na izredno skupščino dne 13. sept. na kateri se bo sklepalo o tem ali naj banka posluje dalje ali naj stopi v likvidacijo.

== Organizacija tvornic za popraviljanje lokomotiv in vagonov. Nekatere naše tvornice za popraviljanje lokomotiv in vagonov so započele akcijo v svrhu obrazovanja udruženja teh tvorničarjev. Končna rešitev o tem vprašanju bo padla te dni, ko bodo zastopniki teh tvornic imeli svoj sestanek.

== Uspeh žetve v Bački. Županijska uprava v Somboru je objavila rezultate letošnje

žetve v Bački. Po tej objavi je bilo v Bački posejano 151.404 ha s pšenico, a pridelek je dal povprečno 16 centov na ha. Z ječmenom je bilo posejano 7160 ha in je pridelek dal povprečno 14 centov. Ovsja je bilo 21.214 hektarov s prideikom 15 centov na ha. Turščice se je posejalo 172.000 ha, fižola 1000 hektarov, sladkorne pese 9300 ha, krompirja 4000 ha in tobaka 760 ha. Ostanek za izvoz bo precejšen.

== Vprašanje proge Solun-Bitoli, za katero odkup se grška vlada že dalje časa zelo zanima, postaja vedno napetjši. Grška vlada se je pred kratkim pogajala z neko francosko skupino, ki ima večji del delnic te družbe v svojih rokah, a so se pogajanja prekinila. Pariška »Information« poroča, da je grška vlada ob tej priliki izdala komunikacijo, v kateri naglašajo, da se je bila omenjena francoska skupina odrekla pravici, katero ji v načelu daja lozanska pogodba, da te delnice proda katerikoli državi, in da se je obvezala, da jih ne proda drugi državi kakor Grški. Medtem pa, kakor omenja komunikacija, je omenjena francoska skupina ponudila te delnice Jugoslaviji. Komunikacija naglašajo, da bo grška vlada za primer, da pride do sporazuma med francosko skupino in jugoslovske vlado, zahtevala od renaracijske komisije razveljavljanje te transakcije.

== Poljski zlatnik. Poljski ministrski predsednik je te dni konferiral z ravnateljem Poljske banke in njenim predsednikom o sedanjem stanju poljskega zlatnika. Na tem sestanku se je ugotovilo, da so sedanje mere za okrepitev zlatnika pokazale zadovoljujoči uspeh. Končni preokret na boljše pa bo nastopil šele ko bo Poljska banka podvela močno intervencijo na evropskih in ameriških borzah. Dosedanja politika Poljske banke bo ostala nelpremenjena.

Borze

31. avgusta.

LJUBLJANA. (Prve številke povpraševanja, druge ponudbe in v oklepajih kupčijski zaključki). — **Vrednote:** Investicijske posojilo 76—0, Voja škoda 298—300 (300), zastavni listi Kranjske deželne banke 20—25, kom. zadolžnica Kranjske deželne banke 20—25, Celjska posojilnica 201—205, Ljubljanska kreditna 225—240, Merkantilna 100—105, Praštediona 912—0, Kreditni zavod 175—185, Strojne 80—0, Trbovlje 0—430, Vevče 120—0, Nihag 38—0, Stavbna družba 165—180. — **Blago:** les: teston, monte fob Sušak 580—0; hrastove vozovne deščice 44 mm — 2,65 m, od 18—29, fco meja 1300—0; črnj bor. bordonali, 3 do 8 m dolž., 30,30—50,50, fob Gruž 0—650; bukovo ogilje fco Podbrdo 80—0; bukova drva, 1 m dolž., suha, fco nakl. post. 5 vagonov 17,50—17,50 (17,50); — poljski pridelek: pšenica baška, par. Ljubljana 0—300, domača, fco Ljubljana 255—0, turščica: slav., fco Postojna trans. 1 vagon 230—230, (230); laneno seme, medijmpsko, fco Ljubljana pol vagona 495—495, (495); oves slav., par. Ljubljana 0—175.

ZAGREB. Borza se je začela danes s prilično čvrstim razpoloženjem v bančnih in deloma tudi v industrijskih papirjih. Promet pa je kljub temu bil srednji. Vojna škoda je pokazala začetni tečaj 293, ki je oslabil na 291, a se proti koncu ponovno okrepil na 292. — Devizno tržišče je popolnoma mirno. Narodni banki ni bilo treba intervenirati. Mednarodno sta bila čvrstejša Italija in London. Zato sta nuna tečaja na zagrebški borzi poskočila. Druzi tečaj neizpremenjeni. Promet je znašal nekaj preko šest milijonov Din. Notirale so devize: Amsterdam 2252—2272, Dunaj 783,5—793,5, Berlin 1328—1338, Italija izplačilo 210,2—212,6, ček 209,6—212, London izplačilo 271,03—273,03, ček 271—273, New York ček 55,57½—56,17½, Praga 164,8—165,8, Svica 1681,5—1689,5; valute: frfr. 0—270, nemške marke 1312—1323, švicarski franki 1086

—1094, Italijanske lire 209,3—211,7; efekti bančni: Centro-Trgo 103—0, Eskomptna 117,5—118,5, Kreditna Zagreb 116—118, Hipot. 70—71, Jugo 101—102, Ljubljanska kreditna 230—0, Obrtna 78—79, Praštediona 910—915, Slavenska 65—66, Srpska 130—131, Narodna 3350—0; Industrijski: Eksploatacija 50—52, Dubrovačka 520—530, Sečarana 490—500, Nihag 0—40, Gutmann 425—430, Slaveks 160—162, Slavonija 51—52, Trbovlje 355—360, Union 390—400, Vevče 115—0; državni: investicijske posojilo 79—80, agrarne 42—43, Voja škoda, promptna 291—292, za september 293,5—294,5.

BEograd. Devize: Amsterdam 2250, 2260, Atene 82—87, Dunaj 787—789,5, Berlin 1322—1334, Bruselj 252—253, Budimpešta 0,0787—0,079, Bukarešta 27,5—28,5, Italija 210,75—211,75, London 271,9—272,1, New York 55,9—55,92 in pol, Pariz 262—263,5, Praga 165—166, Svica 1085—1085,5.

CURiH. Beograd 9,225, Berlin 1,229, New York 516,25, London 25,065, Pariz 24,20, Milan 19,40, Praga 15,30, Budimpešta 0,007275, Bukarešta 2,55, Varšava 92,50, Dr. naj 72,75.

TRST. Efekti: obligacije Julijske Kraljevine 71,50, Živnostenski 306, Assicurazione Generali 8000, Rijnione Adriatica A 3990, Rijnione Adriatica B 3940, Dalmazia 285, Lloyd 1470, Oceanica 183, Dalmacija cement 645, Split cement 468, Krka 390, Devize: Beograd 47,30 — 47,55, Dunaj 370 — 380, Praga 79,60 — 80, London 128,80 — 129,10, New York 26,50 — 26,65, Curli 514 — 517, Valute: dinarji 47,10 — 47,53, 20 zlatih frankov 102 — 106, zlata lira 514,03.

DUNAJ. Beograd 12,6375 — 12,6775, Berlin 168,35 — 168,95, Budimpešta 99,36 do 99,76, Bukarešta 3,535 — 3,555, London 34,3675 — 34,4675, Milan 26,56 — 26,68, New York 707,65 — 710,15, Pariz 33,20 do 33,36, Praga 20,975 — 21,055, Sofija 5,1075 do 5,1475, Varšava 123,25 — 123,75, Curli 136,97 — 137,47; dinarji 12,63 — 12,69.

BERLIN. Beograd 7,505, London 20,360, New York 4,195, Milan 12,79, Curli 21,27, Dunaj 59,16.

Proi modni salon Marjia Götzl Kongresni trg 8.

Dosleli najnovejši modeli od Din 150— naprej. Oglejte si v sa'onu. Popravila in preoblikovanja klobukov se sorejemo po zmernih cenah.

„L U K U L O“ dišave v zavojih so najboljše !!

Abonenti
se sprejmejo na kosilo in večerjo
15 Din
Gostilna. **F. ZOKALIJ** Mesarija
4997a

Oglejte si

na Ljubljanskem velesejmu paviljon I, številko 648 vnanja stran in paviljon H št. 477, kjer dobite modne in sportne čepice vseh vrst od 17 Din, fustijan klobučke za otroke in dame od 32 Din, usnjate klobuke v vseh fazonah od 82 Din dalje, copate, otroške fustijan hlačke (štajerske) itd.

Ivan Gogala, Jesenice-Fužine

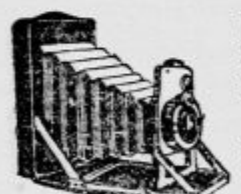
JOSIP KREGAR

oblastveno preizkušeni mestni tesarški mojster
Cesta na Krdaljevo št. 2 (Povšetova cesta št. 19)

LJUBLJANA

Izvršuje vsa v svojo široko spadojoča dela in sicer vodne in nadtalne stavbe ter umetno tesarstvo. Prevzamem po danih kakor tudi lastnih načrtih zgradbo mostov, jezov, hiš, vil ter razne gospodarske in industrijske stavbe, stožne strehe, kupole in cerkvena ostrešja, balkone, vrtnice, utice, verande in stopnice. 425a

PERUTZ, KODAK, AGFA, HAUFF.

plošča in filma, dalje filmosa, Satrap, Kodak, Agfa, Hauff, vse foto-motografije in fotografije aparate Ernemann, Contessa, Kodak Gbirta že od 160 Din naprej ima stalno v zalogi

drogerija: Anton Kanc sinova, Ljubljana, Židovska ulica št. 7.

Zahtevajte cenik!

Vsem obiskovalcem velesejma

se priporoča prvovredna restavracija „Ljubljanski dvor“ (poleg južnega kolodvora)

Prvovredna domača in rim o stakuhin: a specialiteta: priski kraški teran in vsak dan

morske ribe

Cene jako umerjene.

S spoštovanjem

Bogdan Pupovac

lastnik.

Proda se:

2 tovarna avta „Praga“ 3½ T s polno gumijem, 1 tovarni avto „Büssing“ 3½ T z železnimi kolesi, 1 tovarni avto „Stoewer“ 5 T z železnimi kolesi, vsi kompletni z generatorjem za pogon na ogelje, 1 osebni avto „Puch“ Type VIII v najboljšem stanju z električno razsvetljavo in pogonom, 1 bencin agregat „Puch“ popolnoma nov za okozitno železnico. — Ponudbe na: **IVAN ŠIŠKA, tovarna parket, Ljubljana, Metelkova ulica 4.** 4650-a

Vido Bratovž

trgovska agentura
Ljubljana, Gosposvetska c. 2

si dovoljuje tem potom p. n. interesente najviljudneje obvestiti, da zastopa sledeče tvrdke:

Konopiuta d. d. promet konopnenih in jutastih izdelkov, centrala Zagreb, skladišče za Slovenijo Ljubljana, Gosposvetska c. 2.

Simon Semler, Plzen, tovarna galanterijskih izdelkov (vlasnice, knoflice, pletilke, risalni žeblički itd.).

Süddeutsche Schmirgelwerke A. G. Memmingen, Bayern, tovarna smirko-vepja blaga, tako na platnu kakor na papirju in vseh vrst gladil za čevljarsko in mizarsko industrijo.

Tovarna nogavice „KLJUČ“, Zaa časa velesejma paviljon E koje 12, 14, 16.

Pohišstvo

kdor želi nabaviti solidno in poceni naj si ogleda paviljon „E“
ANDREJ KREGAR,
št. Vid nad Ljubljano. 4500a

Parketne deščice iz slavonskega hrasta in bukove iz najboljšega materiala

Bakula (leseno pletivo) za strope in stene

Strešno lepenko in lesni cement

dobavlja takoj in v vsaki množini najceneje

Tel. inter. 513 **Jos. R. Puh** Tel. inter. 513

Ljubljana, Graška ulica št. 22

Kalmus & Ogorelec

tovarna glinastih peči in štedilnikov

Ljubljana, Dunajska cesta št. 14.

priporoča se za naročila na peči, štedilnike, cevi iz kamnine za stranišča in kanalizacije; šamotne plošče za tlak, osteklene ploščice za obložitev sten, ognientrdno opeko in šamotno moko, patentovane pekovske plošče i. t. d.

Strojni inženier

abs. praške tehnike, 28 let, samski, agilen, išče primerne mesto v obratu ali pri konstrukcijah. Cenjene ponudbe pod »Inženier« na upravo lista. 4988

Ivan Pakiž

Ljubljana, Stari trg 20
Ustanovljeno 1912. Velika zaloga stenskih ur in budlik iz znane tovarne »Junghaus«, precizne švicarske žepne ure. — Velika izbira zlatin in srebrnine. — Najcenejši nakup! Oglejte si zalogo na Ljubljanskem velesejmu paviljon G, prostor 305. Prodaja se na drobno in veliko. 4974 a

INDUSTRIJA PERILA

Povh & Modic

NOVO MESTO — SLOVENIJA
Trgovci, ne zamudite prilike ogledati si izlozbo naših izdelkov perila na Ljubljanskem velesejmu v paviljonu H, koja št. 473 in 475. — Brez konkurenčne, Postržba točna. 4865 a

Sezilska pletilja!

Volna

v vseh barvah vedno v zalogi

štrena Din 9—

10 štren „ 85—

H. Renda, Ljubljana,

Mestni trg 17

Pisalne stroje

nove in rabljene, najcenejše pri 32a VII
L. BARAGA, LJUBLJANA,
Šelenburgova ulica št. 6/L.

Konkurs

za sprejem gojencev v Bolničarsko podoficirsko šolo

V šolo se sprejme do 100 gojencev 1. oktobra t. l.

POGOJI ZA SPREJEM:

- 1.) Da je državljan Kraljevine Srbov, Hrvatov in Slovencev, kar bode dokazal z domovnicjo;
- 2.) Da ni mlajši od 17, niti starejši od 21. leta;
- 3.) Da je dovršil najmanjše ljudsko šolo, kar bo dokazal s šolskim izpričevalom. Ako pa ne prihaja neposredno iz šole, mora z občinskim izpričevalom dokazati, da je dobrega vedenja in da ni sodnijsko kaznovan;
- 4.) Da ima roditeljsko ali varuhovo dovoljenje, potrjeno od oblasti, da sme stopiti v šolo;
- 5.) Da ni oženjen, kar bode dokazal s cerkvenim ali pa občinskim potrdilom.

Kandidati, kateri prihajajo iz kadra, morajo izpolniti sledeče pogoje:

- 1.) Da je završil rekrutsko šolo;
- 2.) Da je od komande priporočil kot dober vojak;
- 3.) Da ni pod sodno razpravo in da ni obsojen;
- 4.) Da je dovoljno pismen, kar se bode ocenilo pri pregledu;
- 5.) Da ni oženjen;
- 6.) Da ni starejši od 23 let;
- 7.) Ako še ni dovršil 21. leta, da ima roditeljsko ali pa varuhovo dovoljenje, potrjeno od oblasti, da sme stopiti v šolo.

Kandidati naj vložijo pismeno prošnje osebno ali pa po pošti komandantu Bolničarske podoficirske šole v Nišu, v kateri izjavijo, da pristajajo na vse obveze, predpisane z odredbo o Bolničarski podoficirski šoli. Te obveze so na vpogled pri vsaki komandi in vojaški ustanovi. Vsi kandidati morajo priložiti vse dokumente od 1—5, ako prihajajo iz šole, in 1—6, ako prihajajo iz kadra. Prošnja mora biti kolkovana s kolkom za 5 Din, a vsaka priloga s kolkom za 2 Din.

Rok za prijavljanje je do 15. septembra t. l.

Vsi prijavljeni kandidati morajo biti do 25. septembra v Nišu pri Bolničarski podoficirski šoli v vojni bolnici ob 8, radi zdravniškega pregleda in sprejema v šolo.

Komandant vojnega okruha na dotičnem teritoriju izda brezplačne karte za potovanje vsakemu kandidatu, ki pokaže od komande Bolničarske podoficirske šole, da je sprejet med kandidate.

Brezplačne karte za vrnitev za nesprejete kandidate izda komandant šole.

Kurs traja 2 leti.

Po dovršeni šoli se gojenci razvrstijo po sanitetskih edinicah in ustanovah kot podnaredniki, kjer služijo do nadaljnjega povzsanja.

Iz pisarne Sanitetske inšpekcije

S. F. br. 2102 od 3. avgusta t. l.

Obče priljubljene

Jarcove kranjske klobase

SO TUDI LETOS NA VELESEJMU.
Koncem paviljona H. K. JARC, Ljubljana, 4975 a

Kdor oglašuje, ta napreduje !!

Modni salon za damske klobuke

E. Djukanovič

Sv. Petra cesta 27, poleg hotela Tratnik
Popravila — Prekrojenje
Cene najnižje. Cene najnižje.

Naprave za sesani plin

motorje na paro, bencin in prazno olje in Diesel-motorje dobavlja v najkrajšem času

ing. Emil Plewa

Wien XVII, Wietgasse 70-80

Za takojšnjo dobavo:

naprave za sesani plin

stroje na paro in motorje

2, 3, 4, 6, 7, 15, 100—120, 250—400 PS

motorje na bencin

1—2, 4, 6, 8, 10, 12, 30, 90 PS

motorje na presno olje

3, 4, 6, 8, 10, 12, 30 PS

„Jutrov“ roman

LUCIFER

kateriga skorizkosz za-

peta vsebn, prepletena s

fantastičnimi zapletljivi

od začetka do konca, ki

prinašajo neverjetne u-

čitatelju z interesnim

razmislitvami vsak bi

presenečenja, ki mu je

sledi razočaranje in kon-

sternacija in zopet pre-

senčenje tako, da so

čitatelji nesrečno priča-

kovali vsako nadaljevan-

nje romana, je izšel in

se dobi pri uravi

Na novo povečan
specijalni odudek:

Sukno

Zaloga velika.
Cene jako ugodne.

Veletrgovina

J. GROBELNIK, LJUBLJANA

Gg. trgovci se vabijo na ogled.

Občinstvo

žonglira!

Velikanski smeh!

Proizvaja vsak večer
g. Marc Turc
v velesejski restavraciji

Vekoslava Dolničarja.

Naznanilo.

Odvetnik dr. Igo Šilar naznanja
vljudno, da je s 1. septembrom 1925 odprl
v Kranju, „Hotel Stara pošta“
svojo odvetniško pisarno.

4994a

Naramnice

najfinejše, skrbno izdelane, neprekosljive trpežnosti, dalje

Nahrbtnike

4981-a

nepremočljive, močne za športnike, turiste in lovce

razstavlja v paviljonu H 424.

trrdka

IVAN SAVNIK, Kranj.

Trgovci, segajte po domačem izdelku!

Pohištvo in preproge

od najpreprostejše do najfinejše izdelave se
dobe najboljše in najcenejše pri torčki

KAREL PREIS, MARIBOR

NA VELIKO. GOSPOSKA ULICA 20. NA MALO.

Ceniki brezplačno. 4564-a Podelski promet.

„GROM“

CARINSKO POSREDNIŠKI
IN ŠPEDIJSKI BUREAU

Ljubljana,

Kolodvorska ul. 41

Naslov brzojavkam:

„GROM“.

Podružnice:

Maribor, Jesenice, Rakek.

Obavija vse v to stroko spadajoče posle najhitreje in pod kulantnimi pogoji.

Zastopniki družbe spalnih voz S. O. E.
za ekspresne pošiljke.

OCCASION!

OCCASION!

Priložnostna prodaja.

Radi opustitve nekaterih izdelkov prodajamo
globoko pod nakupno ceno

različne galant. čevlje v malih velikostih 35—37 izvanredno znižano.

Oglejte si naše izložbe!!

„PETOVIA“ zaloga čevljev

== palača Ljubljanske kreditne banke. ==

OCCASION!

OCCASION!

Šolske knjige

za vse šole v najnovejših izdajah
ima vedno v zalogi
knjigarna

„TISKOVNE ZADRUGE“

V LJUBLJANI, PRESERNOVA UL. 54

(nasproti glavne pošte)

Dražba nepremičnin.

Dne 4. septembra 1925 se prodajajo pri Okrajnem sodišču v Ljubljani v sobi št. 15 na javni dražbi nepremičnine vlož. št. 686 k. o. Zgornja Šiška, obstoječe iz hiše št. 129 in dveh stavbnih parcel v skupni izmeri 16 ar 96 m²

Najmanjši ponudek: 68.109 Din 33 p.

Sloveča brezutežna

Berkel-ova tehnična

in rezalni stroj za šunke

se lahko ogledata v sejmskih paviljonih trrdk

Andretto in Ravtar.

RENAULT avtomobili

danes neprekosljivi

za avto-takse, potnike in zdravnike in kot osebni, tovorni in avtobus-vozovi ker so najsolidnejši, najtrpežnejši in najcenejši pri uporabi.

Zastopstvo za Slovenijo:

A. Lampret, Ljubljana,

Krekov trg št. 10.

Sir pravi bohinjski

Zajamčeno polnomasten veljokoljukičast, ki ne zaostaja prav nič za pravim švicarskim ementalcem, dobite ga le pri

Franc Žmitek-u

Bohinjska Bistrica.

Postrežba točna. Cene nizke. Zahtevajte ponudbe.

Velesejem paviljon J. št. 647.

Zastopnik: Albin Turk, Ljubljana.

S. Senler, Pilsen

(Plzen) Češkoslovaška

Fužine: Tovarna galanterijskih kovinskih izdelkov: Žične tovarne. Fužine: izdelujejo jeklene lopate, krampe, sekače, sekire, kipače, kl. diva itd. — Tovarna galanterijskih kovinskih izdelkov: vlasnice (lakirane, žgane, ravne, valovite), vlasnice za kodre (lasne pšice, tako železne kakor medene, pletilke fino polirane in ponikljane tudi s kvačko. Kvačke v jeklu in z lesenim držajem v bogati izbiri. Knofljice, železne, medene in jeklene. Zapence, železne, medene, posrebrene, garantirano proti rjavini. Varnostne igle, železne in jeklene, lakirane in ponikljane. Hlačni zaponci, hlačne zapone, risalni žeblički, pisemske sponke, etikete z bucko, šivanke za ročno in strojno šivanje. — Žične tovarne: železna in jeklena žica vseh specijalnih vrst. Patentna žica iz litega jekla, uravnana, trda, žični žebli, potplatni žebli, šprilke za kolesa, otroških voz, bicikljev in avtomobilov. — Tovarna stolarskih izdelkov: žične tkanine v vseh gostotah in žični debelosti, tkanine iz gaze za moskito-mreže, zeleno, modro ali rumeno lakirano. Strojne žične mreže za ograje, žični modroci.

NASE ZASTOPSTVO ima g. Vido Bratovž, skladišče Ljubljana, Gospodarska cesta št. 2.

Za časa velesejma paviljon „E“ 12.

Kolesa

Torpedo

Bianchi

Jogo

Autopnevmatika

Pirelli Cord

Pirelli

polni gumi s 15.000 km jamstva.

MICHELIN pnevmatika.

Šivalni stroji

Excella

z desetletnim jamstvom.

Radio

dvocevni, refleksijski aparati najboljši, najcenejši, najnovejši radio aparat!

Predvajanje dnevno od 8-12. ure, zvečer v trgovini od 30. t. m. dalje.

Palača Ljubljanske kreditne banke

Radio

potrebščine po reklamnih cenah.

Strokovna trrdka *

J. GOREC, LJUBLJANA

* Strokovna trrdka